

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria

Materias			
Curso 1			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02M178V01101	A contorna como recurso educativo	1c	4.5
P02M178V01102	Análise de experiencias interdisciplinares	1c	4.5
P02M178V01103	Deseño de proxectos interdisciplinares	1c	4.5
P02M178V01104	Aprendizaxe integrada de contidos en linguas estranxeiras (AICLE)	1c	4.5
P02M178V01105	Metodoloxía de investigación educativa	1c	3
P02M178V01106	Aplicación das TIC na innovación educativa	1c	3
P02M178V01201	Investigación e innovación en Didáctica da matemática	2c	3
P02M178V01202	Dificultades na aprendizaxe das matemáticas. Enfoque práctico	2c	3
P02M178V01203	Investigación e innovación en Didáctica das Ciencias Experimentais	2c	3
P02M178V01204	Novas tendencias na Educación ambiental	2c	3
P02M178V01205	Investigación e innovación na Didáctica das ciencias sociais	2c	3
P02M178V01207	Traballo por proxectos en Educación Física	2c	3
P02M178V01208	Investigación e innovación en Didáctica da expresión corporal	2c	3
P02M178V01209	Investigación e innovación en educación musical	2c	3
P02M178V01210	Expresión musical e novas tecnoloxías. Estratexias didácticas	2c	3
P02M178V01211	Investigación e innovación en didáctica das artes visuais	2c	3

P02M178V01212	Procesos e estratexias en fotografía e arte contemporánea	2c	3
P02M178V01213	Investigación e innovación en didáctica da lingua e a literatura estranxeira (inglés/francés)	2c	3
P02M178V01214	Investigación e innovación en didáctica das linguas iniciais e as súas literaturas	2c	3
P02M178V01215	Practicum	2c	6
P02M178V01216	Traballo Fin de Máster	2c	9

DATOS IDENTIFICATIVOS				
A contorna como recurso educativo				
Materia	A contorna como recurso educativo			
Código	P02M178V01101			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Silva Piñeiro, Roberto			
Profesorado	Silva Piñeiro, Roberto			
Correo-e	roberto.silva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia enfoca o aproveitamento educativo da contorna, sobre todo a través da actividade física en espazos exteriores.			

Competencias

Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CE2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
CE3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os conceptos básicos de contorna e aprendizaxe.	CB3
	CG1
	CG6
	CE2
	CE18
	CT10

Establecer as relacións entre ambos: como se descobre, inclúe e proxecta a contorna como elemento de expansión educativa e recurso didáctico.	CB2 CB3 CG1 CG6 CG7 CE2 CE8 CT4 CT10
Analizar experiencias de aprendizaxe na contorna desde as diferentes áreas de coñecemento ou disciplinas nas etapas de Educación Infantil e Primaria.	CB2 CB3 CG1 CG6 CG7 CE3 CE18 CT3 CT4 CT5 CT6 CT9
Identificar os axentes de aprendizaxe en relación coa contorna, desde o individuo á comunidade educativa e a sociedade.	CB3 CG1 CG6 CG7 CE2 CE3 CE18 CT3 CT4 CT10
Adquirir recursos para o deseño de propostas didácticas para a utilización da contorna para o aprendizaxe.	CB2 CB3 CB4 CG1 CG3 CG6 CE18 CT4 CT6 CT9 CT10
Deseñar propostas educativas para as etapas de Educación Infantil e Primaria a partir dos recursos que ofrece a contorna próxima.	CB4 CG1 CG3 CE3 CE8 CE18 CT3 CT4 CT5 CT6 CT9

Contidos

Tema

1. Fundamentos básicos para relacionar a aprendizaxe como práctica docente coa contorna como recurso educativo.	1.1. Conceptos básicos.
2. A clasificación de os contextos de aprendizaxe en relación coa contorna: criterios para a clasificación de os conceptos formal, non formal e informal, a súa evolución e estado actual de a cuestión.	2.1. Clasificación de contextos e actualidade.

3. A contorna desde as diferentes perspectivas e a interdisciplinaridade: o seu potencial formador; análise para a identificación dos elementos da contorna e as súas linguaxes para establecer modelos de ensinanza-aprendizaxe.

4. As propostas para a aprendizaxe na contorna nas etapas de Educación Infantil e Primaria: análise de propostas, proxectos ou experiencias que se basean na contorna como recurso educativo. Metodoloxías, estratexias e resultados.

5. A contorna como recurso no deseño de propostas educativas en Educación Infantil e Primaria: o proceso de deseño de propostas a partir dos recursos que ofrece a contorna próxima.

3.1. A contorna e o potencial interdisciplinar

3.2. Elementos da contorna para a E-A

4.1. Propostas de aprendizaxe en EI

4.2. Propostas de aprendizaxe en EP

5.1. Deseño de propostas educativas en EI

5.2. Deseño de propostas educativas en EP

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	2	10	12
Traballo tutelado	1.5	45	46.5
Presentación	3	10	13
Debate	3	15	18
Lección maxistral	3	0	3
Prácticas de campo	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conjuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Traballo tutelado	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma baixo tutela do profesorado e en escenarios variados. Está referida á aprendizaxe de como facer as cousas. Constitúe unha opción baseada na asunción polo alumnado da responsabilidade da súa propia aprendizaxe, pero coa particularidade da posibilidade grupal
Presentación	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.
Debate	Técnica de dinámica de grupos que vira en torno a unha discusión onde as persoas dialogan sobre un tema específico seguindo un esquema previsto. Intervén un moderador, que leva o debate ou discusión.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Prácticas de campo	Actividades desenvolvidas nun contexto externo ao contorno académico universitario relacionadas co ámbito de estudo da materia. Estas actividades céntranse no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a recolleita de información, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Asesoramento no proxecto grupal a realizar. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia, foros de Fatic).
Aprendizaxe colaborativa	Emprego de diversas técnicas de aprendizaxe cooperativo para a realización do traballo tutelado e prácticas de campo. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia, foros de Fatic).
Prácticas de campo	Dirección e supervisión das prácticas no interior e exterior do centro. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia, foros de Fatic).
Debate	Establecemento e elección de temáticas, axuda na preparación dos roles e moderación dos debates. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia, foros de Fatic).
Lección maxistral	Atención ás dúbidas e consultas xerais e particulares. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia, foros de Fatic).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Memoria de proxecto sobre o aproveitamento educativo da contorna.	25	
Presentación	Presentación oral de proxecto	25	
Debate	Preparación de diversas temáticas de debate para a súa realización na aula e presentación escrita.	25	
Prácticas de campo	Realización grupais de prácticas no interior e exterior do centro	25	

Outros comentarios sobre a Avaliación

TODO O ALUMNADO, ASISTA OU NON ÁS AULAS, TEN DEREITO A SER AVALIADO (MEDIANTE UN EXAME OU NO MODO EN QUE ESTABLEZA A GUÍA DOCENTE. DE NO TER SUPERADO A MATERIA NA PRIMEIRA CONVOCATORIA, AS COMPETENCIAS NON ADQUIRIDAS SERÁN AVALIADAS NA CONVOCATORIA DE XULLO.

* Para superar a asignatura en 1ª convocatoria, é preciso asistir regularmente, obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados de avaliación, manter un comportamento correcto e de aproveitamento durante as sesións presenciais. A cualificación final será o sumatorio porcentual de tódalas cualificacións parciais. No caso de alumnado non asistente (que supere o 20% de faltas de asistencia), deberá realizar unha proba mixta no exame de xuño, relacionada cos contidos desenvolvidos na aula, debendo superar con máis dun 5 de cualificación.

** Para superar a asignatura en 2ª convocatoria (xullo), o alumnado poderá realizar unha proba mixta no exame de xullo, relacionada cos contidos desenvolvidos na aula, debendo superar con máis dun 5 de cualificación.

*** As datas de exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Guillén, R; Lapetra, S; Casterad, J, **Actividades en la naturaleza**, 1ª, Inde, 2000

Pérez, D, **Educación en valores y actividades en la naturaleza. Su lugar en la Educación Física**, 1ª, 2004

Rigal, R, **Educación motriz y educación psicomotriz en preescolar y primaria: acciones motrices y primeros aprendizajes**, 1ª, Inde, 2006

Santos, ML, **Las actividades en el medio natural en la educación física escolar**, 1ª, Wanceulen, 2009

Bibliografía Complementaria

García, A, **Desarrollo de una sesión de juegos en el medio natural. Aplicación de una temática para el cuidado y respeto de la naturaleza**, 1ª, 2009

Ruiz, F, **Desarrollo de la motricidad a través del juego: materiales convencionales y no convencionales como recursos metodológicos**, 1ª, Gymnos, 2001

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Novas tendencias na Educación ambiental/P02M178V01204

Traballo por proxectos en Educación Física/P02M178V01207

DATOS IDENTIFICATIVOS**Análise de experiencias interdisciplinares**

Materia	Análise de experiencias interdisciplinares			
Código	P02M178V01102			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lorenzo Rial, María Asunción			
Profesorado	Agrelo Costas, María Eulalia Lorenzo Rial, María Asunción Paz García, María Begoña			
Correo-e	marialorenzo@uvigo.es			
Web	http://http://dides.webs.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	Nesta materia exploraranse contextos que permitan abordar a interdisciplinariedade entre as áreas de didáctica das ciencias experimentais, didáctica da expresión plástica, e didáctica da lingua e da literatura. Prestarase especial atención á inclusión da educación para a sustentabilidade.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
CE1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
CE2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
CE3	Diseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
CE9	Ensaia e avaliar planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
CE13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos
CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares

CT11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT12	Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega
CT13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os aspectos básicos da interdisciplinariedade en diversos contextos educativos.	CB2 CB5 CG1 CG3 CG7 CG8 CE1 CE2 CE3 CE9 CE13 CE17 CT1 CT4 CT5 CT12
Explorar contextos que permitan tratar a interdisciplinariedade buscando a sinerxía entre distintas materias curriculares.	CB2 CB3 CG1 CG3 CG7 CE1 CE2 CE3 CE9 CE13 CE17 CT1 CT3 CT4 CT5 CT11 CT13
Analizar criticamente as pautas e concrecións interdisciplinares que aparecen nos currículos escolares.	CB1 CG1 CG4 CG6 CE2 CE13 CT1 CT11 CT13
Identificar e analizar/valorar criticamente as metodoloxías docentes que mellor se axustan ao traballo interdisciplinario en E. Infantil e/ou Primaria.	CB3 CB4 CG1 CG4 CG6 CG8 CE2 CE13 CT1 CT3 CT4 CT12

Dotar ao alumnado de instrumentos para analizar e avaliar propostas de ensino interdisciplinarias en E. Infantil e/ou Primaria.

CB1
CB2
CG1
CG3
CG4
CE1
CE2
CE3
CE9
CE13
CE17
CT1
CT3
CT4
CT5
CT11
CT12
CT13

Contidos

Tema	
Introdución á interdisciplinariedade. Liñas básicas do traballo interdisciplinar: antecedentes, fundamentación teórica modelos, etc.	Antecedentes Fundamentación teórica Modelos
Centros de interese para o traballo interdisciplinar. Análise das achegas das distintas disciplinas curriculares.	Achegas desde a didáctica das ciencias experimentais. Achegas desde a didáctica da expresión plástica. Achegas desde a didáctica do ensino e da aprendizaxe da lingua e da literatura.
Estudo da interdisciplinariedade a través das competencias básicas e estándares de aprendizaxe no currículo.	Aprendizaxe por competencias.
Metodoloxías para o traballo interdisciplinar en E. Infantil e/ou Primaria.	
Análise e avaliación de propostas interdisciplinarias concretas.	Análise e avaliación de propostas interdisciplinarias concretas. Introdución da perspectiva de xénero.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	9	41	50
Aprendizaxe colaborativa	4.5	17.5	22
Metodoloxías baseadas en investigación	3	1.5	4.5
Lección maxistral	2	1	3
Presentación	4	29	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Realización de traballos en pequeno grupo de maneira participativa e colaborativa.
Aprendizaxe colaborativa	Introdución á realización de traballos en grupos de maneira colaborativa.
Metodoloxías baseadas en investigación	Coñecemento, identificación, análise crítica de diferentes metodoloxías aplicables ao traballo interdisciplinario.
Lección maxistral	Presentación dos contidos Introdución aos aspectos básicos da interdisciplinariedade en diversos contextos educativos.
Presentación	Presentación oral dos traballos realizados nos pequenos grupos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exporanse os diferentes contidos da materia, así como se buscará que o alumnado reflexione e debata sobre as cuestións a tratar na aula. En caso de que a docencia pase a ser mixta ou non presencial usaranse as plataformas do Campus Remoto e de Moovi.
Traballo tutelado	Atenderanse as dúbidas do alumnado no horario de titorías establecido polo centro. En caso de que a docencia pase a ser mixta ou non presencial usaranse o correo electrónico e as plataformas do Campus Remoto e de Moovi. Nestes dous últimos casos, con cita previa.

Aprendizaxe colaborativa	Atenderanse as dúbidas do alumnado no horario de titorías establecido polo centro. En caso de que a docencia pase a ser mixta ou non presencial usaranse o correo electrónico e as plataformas do Campus Remoto e de Moovi. Nestes dous últimos casos, con cita previa.
Metodoloxías baseadas en investigación	Atenderanse as dúbidas do alumnado no horario de titorías establecido polo centro. En caso de que a docencia pase a ser mixta ou non presencial usaranse o correo electrónico e as plataformas do Campus Remoto e de Moovi. Nestes dous últimos casos, con cita previa.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Avaliaranse os traballos en pequeno grupo realizados de maneira participativa e colaborativa.	50	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE2	CT3
			CB3	CG4	CE3	CT4
			CB4	CG6	CE9	CT5
			CB5	CG7	CE13	CT11
				CG8	CE17	CT12
						CT13
Aprendizaxe colaborativa	Avaliarase a participación, implicación e colaboración de todas as persoas que integran os grupos durante as sesións de traballo na aula.	10	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE2	CT3
			CB3	CG4	CE3	CT4
			CB4	CG6	CE9	CT5
			CB5	CG7	CE13	CT11
				CG8	CE17	CT12
						CT13
Metodoloxías baseadas en investigación	Avaliarase o coñecemento, identificación e análise crítica de diferentes metodoloxías aplicables ao traballo interdisciplinario.	20	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE2	CT3
			CB3	CG4	CE3	CT4
			CB4	CG6	CE9	CT5
			CB5	CG7	CE13	CT11
				CG8	CE17	CT12
						CT13
Presentación	Avaliaranse as presentacións orais derivadas dos traballos realizados en grupo.	20	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE2	CT3
			CB3	CG4	CE3	CT4
			CB4	CG6	CE9	CT5
			CB5	CG7	CE13	CT11
				CG8	CE17	CT12
						CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN 1ª CONVOCATORIA:

Para poder acollerse á **avaliación continua** será preciso:

- asistir e participar nas sesións lectivas de aula nun 80% do tempo presencial
- realizar as probas que se indican no apartado avaliación desta guía (traballo tutelado, aprendizaxe cooperativa, metodoloxía de investigación e presentación)

A cualificación final (nota) será obtida, por avaliación continua, mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares obtidas. En todo caso, será necesario alcanzar unha cualificación mínima de aprobado (5 sobre 10) en cada unha das probas. Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada estudante no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en MOOVI.

O **estudantado que non cumpra cos requirimentos para poder acollerse á avaliación continua** deberá optar pola **avaliación global**. Esta levarase a cabo mediante a **realización dun exame** teórico/práctico na data e no horario oficial da materia. Para obter unha avaliación positiva será preciso obter unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 nesta proba.

AVALIACIÓN EN 2ª CONVOCATORIA:

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo:

- No caso de ser **estudantado que optou pola avaliación continua na 1ª convocatoria**, poderá realizar as actividades pendentes de avaliación positiva.

- No caso de ser **estudantado que non se presentou ao exame ou que non acadou unha avaliación positiva neste na 1ª convocatoria**, deberá realizar o exame teórico/práctico (segundo corresponda).

DATAS DE EXAMES: consultarase na páxina web da facultade no apartado de organización académica (<http://dides.webs.uvigo.es/es/docencia/horarios/>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Campos Fernández-Figares/Martos Garcia, A. , 90, Revista Interuniversitaria de Formación del Profeso, **Lecturas, ecología y educación. Nuevas perspectivas de la formación del profesorado**, 1, Universidad de Zaragoza, 2017
 Majó Masferrer, F./Baqueró Alós, M., **Ocho ideas clave. Los proyectos interdisciplinarios.**, 1, Graó, 2014
 PNUD, **Objetivos de Desarrollo sostenible**, 1, Naciones Unidas, 2016
 Arce, P. / Mucci, M. / Lapolla, P., **Experiencias artísticas con instalaciones. Trabajos interdisciplinarios de simbolización y juego en la escuela infantil**, 1, Ediciones Novedades Educativas, 2019
 Acaso, M. / Megía, C., **Art thinking. Cómo el arte puede transformar la educación**, Paidós, 2017

Bibliografía Complementaria

Arias, A. / Arias, D. / Navaza, M. / Rial, D., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1, Xunta de Galicia, 2009

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Investigación e innovación en didáctica das artes visuais/P02M178V01211
 Investigación e innovación en Didáctica das Ciencias Experimentais/P02M178V01203
 Investigación e innovación en didáctica das linguas iniciais e as súas literaturas/P02M178V01214
 Novas tendencias na Educación ambiental/P02M178V01204

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Aplicación das TIC na innovación educativa/P02M178V01106
 Deseño de proxectos interdisciplinarios/P02M178V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Deseño de proxectos interdisciplinares				
Materia	Deseño de proxectos interdisciplinares			
Código	P02M178V01103			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Arias Correa, Azucena			
Profesorado	Arias Correa, Azucena			
Correo-e	azucena@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Deseño de proxectos interdisciplinares amosa a posibilidade de coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinar, analizar propostas interdisciplinares dentro do marco dos proxectos, así como deseñar e organizar proxectos interdisciplinares nas aulas. Fomentará o desenvolvemento da capacidade de avaliar proxectos de cara a promover propostas de mellora en función aos resultados obtidos. Desenvolve a capacidade de introducir na aula unha metodoloxía innovadora susceptible de dar unha perspectiva integradora ao proceso de aprendizaxe-ensino. Os proxectos permiten introducir nas aulas o mundo virtual nas súas diferentes fases e potencian o traballo colaborativo e cooperativo.			

Competencias	
Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
CE1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
CE2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
CE3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
CE9	Ensañar e avaliar planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
CT11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria

CT12 Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega

CT13 Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar e valorar as características da metodoloxía por proxectos.	CB1 CB2 CG1 CG3 CG8 CE1 CE2 CE3 CE8 CE9 CT4 CT5 CT6 CT10 CT12
Desarrollar proyectos interdisciplinares innovadores orientados al desarrollo de las habilidades docentes y de investigación didáctica	CB1 CB2 CB4 CG1 CG3 CG8 CE1 CE2 CE3 CE8 CE9 CT3 CT4 CT5 CT6 CT9 CT10 CT12
Planificar procesos de elaboración de proyectos interdisciplinares que integren de manera coherente la identidad curricular de las didácticas específicas.	CB1 CB2 CB4 CG1 CG3 CG7 CG8 CE2 CE3 CE8 CE9 CT3 CT4 CT5 CT6 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13

Incorporar os proxectos de innovación, procedementos e criterios para a avaliación conxunta da actividade docente e a aprendizaxe das diferentes didácticas específicas

CB1
CB2
CB4
CG3
CG8
CE1
CE2
CE3
CE8
CE9
CT3
CT4
CT5
CT6
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13

Contidos

Tema	
Os proxectos. As súas características.	Definición. Características. Roles de profesorado e alumnado. Relación co ciclo de aprendizaxe.
Deseño, desenvolvemento e avaliación de proxectos interdisciplinares: modelos, principios e estrutura.	Principios nos que se basea o traballo por proxectos. Os proxectos: fases e elementos. Estrutura e itinerario dun proxecto. Avaliación de proxectos: instrumentos e procedementos. Avaliación como regulación.
Estratexias metodolóxicas innovadoras no desenvolvemento de proxectos interdisciplinares.	Innovación educativa. Uso de fontes diversificadas. O entorno virtual. Estratexias de planificación, esquematización e organización conxunta. Estratexias de traballo colaborativo e cooperativo co alumnado.
Elaboración de proxectos interdisciplinares baseados no traballo cooperativo e na mellora da práctica docente.	Plan de acción. Traballo colaborativo e cooperativo. Avaliación da práctica docente.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	7	25	32
Presentación	2	6	8
Traballo tutelado	2	8	10
Debate	2	1	3
Seminario	1	10	11
Lección maxistral	8.5	0	8.5
Cartafol/dossier	0	20	20
Traballo	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Realización en pequenos grupos cooperativos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Actividades de avaliación.
Presentación	Exposicións con pequenos grupos, dentro da aula. Exposición de proxectos e/ou traballos desenvolvidos. Actividades de avaliación.
Traballo tutelado	Resolución de actividades, debates, elaboración de traballos, seminarios,... Realización de traballos co asesoramento personalizado do profesorado da materia. Actividades de avaliación.
Debate	Sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado.
Seminario	Sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais e para resolver dúbidas, facer consultas e seguimento de traballos e tarefas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atender as necesidades e consultas do alumnado en equipo cooperativo relacionadas coas temáticas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Desenvolverase presencialmente na aula.
Traballo tutelado	Axudar ao alumnado en pequeno grupo e orientalo no desenvolvemento dos traballos a realizar en aula dentro da materia.
Presentación	Proporcionar axuda ao alumnado en pequenos grupos, en equipos ou individualmente tanto en aula como fóra delas sobre o desenvolvemento e presentacións
Traballo tutelado	Orientar ao alumnado no desenvolvemento de traballos tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan neste tipo de tarefa.
Debate	Axudar ao alumnado en pequeno grupo.
Seminario	Axudar ao alumnado no desenvolvemento de actividades experimentais na aula tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan.
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Carpeta ou arquivador ordenado que contén o rexistro das actividades realizadas polo alumnado durante as sesións presenciais, con comentarios e valoracións que permitan visualizar o seu progreso.
Traballo	Tarefa autónoma asesorada polo profesorado que permita amosar os coñecementos e procedementos adquiridos sobre o deseño de proxectos interdisciplinares para a aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Entrega traballos coas características que se sinalan e que serán corrixidos de acordo coas rúbricas de avaliación	15	CG1	CG3	CG8	CT3 CT4 CT5 CT6 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13
Presentación	Presentación e exposición dos proxectos e traballos de investigación de acordo cos criterios marcados pola rúbrica	5	CB1 CB2 CB4	CG1 CG3	CE1 CE3 CE8 CE9	CT3 CT4 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13
Traballo tutelado	Entrega traballos elaborados en equipos cooperativos, ben separados ou nun redactado conxunto tipo diario de aula.	10	CB1 CB2 CB4	CG1 CG3	CE1 CE2 CE3 CE8 CE9	CT3 CT4 CT5 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13
Debate	Asistencia e participación activa	10	CB4	CG1 CG3	CE2 CE8	CT3 CT4 CT12
Seminario	Asistencia para consulta e seguimento de traballos	5	CB4		CE1 CE2 CE3 CE8 CE9	CT3 CT4 CT12
Lección maxistral	Asistencia	20	CB1	CG1 CG7		CT3 CT4 CT5 CT10 CT11 CT12 CT13

Cartafol/dossier	Entrega do cartafol de acordo coas características sinaladas e que será corrixido de acordo coas rúbricas de avaliación	20	CB1 CB2 CB4	CG1 CG3 CG7 CG8	CE1 CE2 CE3 CE8 CE9	CT3 CT5 CT6 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13
Traballo	Entrega do deseño dun proxecto en equipo cooperativo e que será corrixido de acordo coa rúbrica de avaliación.	15	CB1 CB2 CB4	CG1 CG3 CG7 CG8	CE1 CE2 CE3 CE8 CE9	CT4 CT5 CT6 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non á aula, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo que se estableza na guía docente).

a) Descrición da avaliación

O alumnado que asistiu a clase:

- A avaliación será continua a través do seguimento do alumnado, dos seus traballos, proxectos e exposicións, así como da asistencia e participación na aula e nas titorías. Cada alumna e cada alumno confeccionará ademais un cartafol individual e subirao á sección particular específica da aula virtual da materia - curso en Moovi-, ademais elaborará un proxecto en equipo cooperativo que reflicta a súa aprendizaxe sobre proxectos interdisciplinares
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en Moovi, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado.

O alumnado que non asistiu a clase:

- O alumnado que non asistiu a clase ou que non poida ser avaliado por avaliación continua por faltar máis dun 20% das clases da materia, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar un exame (proba escrita presencial sobre o contido da materia).

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Avaliación da 2ª convocatoria:

- Para obter unha avaliación positiva o alumnado que asistiu regularmente a clase, poderá optar por presentar as tarefas e traballos pendentes indicados para a 1ª convocatoria ou pola realización de exame (proba escrita presencial sobre o contido da materia)
- O alumnado que non asistiu a clase, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar un exame (proba escrita presencial sobre o contido da materia)

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arias et alii, **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1ª, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia., 2009

Barbosa, E. F. e Moura, D. G., **Proyectos educativos y sociales**, 1ª, Narcea, 2013

Hernández, F. e Ventura, M., **La organización del currículum por proyectos de trabajo El conocimiento es un calidoscopio**, 12ª, Graó, 2006

Lago, JM e Pujolàs, P., **Aprender en equipos de aprendizaje cooperativo**, 1ª, Octaedro, 2018

Pujolàs et alii, **Cooperar para aprender, aprender a cooperar**, 1ª, Formato dixital, s.f.

Sanmartí, N., **Evaluar para aprender**, 1ª, Graó, 2007

Bibliografía Complementaria

LaCueva, A., **La enseñanza por proyectos: ¿ mito o reto?.**, 1ª, Formato dixital. Revista Digital Innovación y expe, 2000

Hernández, F., **Los proyectos de trabajo: la necesidad de las nuevas competencias para nuevas formas de racionalidad**, 1ª, Educar, 25, p. 37-49., 2000

Bonil, J., Calafell, G., Orellana L., Espinet, M. e Pujol, R.M., **El diálogo disciplinar, un camino necesario para avanzar hacia la complejidad.**, 1ª, Universidade de Sevilla. Revista Investigación en, 2004

Hargreaves, A., **Enseñar en la sociedad del conocimiento**, 1ª, Octaedro, 2003

Torres, J., **Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado**, 6ª, Morata, 2006

Sánchez Fernández, Y., **El trabajo por proyectos en Educación Infantil: un reto formativo.**, 1ª, Formato dixital. Revista Digital Educativa, 2, 19-, 2011

Galeana de la O, L., **Aprendizaje basado en proyectos**, 1ª, Formato dixital. Revista digital CEUPROMED, s.f.

Ibáñez, C., **El proyecto de Educación Infantil y su práctica en el aula**, 15ª, La Muralla, 2010

Blanchard, M. e Muzás, M.D., **Los Proyectos de Aprendizaje**, 1ª, Narcea, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Practicum/P02M178V01215

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Análise de experiencias interdisciplinares/P02M178V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe integrada de contidos en linguas estranxeiras (AICLE)**

Materia	Aprendizaxe integrada de contidos en linguas estranxeiras (AICLE)			
Código	P02M178V01104			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Francés Galego Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia adquiriranse os conceptos e prácticas metodolóxicas esenciais no ámbito da Aprendizaxe integrada de contidos e linguas estranxeiras (AICLE)			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG2	Dominar a expresión e a comprensión de xeito oral e escrito dun idioma estranxeiro
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
CE1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
CE2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
CE3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
CE4	Desenvolver a competencia lingüística en lingua estranxeira orientada cara á docencia nas áreas específicas
CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
CE9	Ensañar e avaliar planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas

CE11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación
CE12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
CE13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinarios específicos
CE14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
CE15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
CE16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinarios
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
CT8	Ser capaz de comunicarse cos seu compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
CT11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os avances na investigación de programas AICLE (Aprendizaxe Integrada de Contidos en Lingua Estranxeira).	CB1 CB2 CB3 CB5 CG3 CG4 CG6 CG8 CE1 CE2 CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE17 CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT13

Identificar exemplos prácticos de programas AICLE nas diferentes especialidades impartidas no Máster.	CB1 CB3 CB5 CG2 CG4 CG6 CG7 CG8 CE1 CE2 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CE17 CE18 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT8 CT9 CT10
---	---

Familiarizarse coa terminoloxía específica de cada unha das especialidades para o desenvolvemento das sesións AICLE.	CG2 CG6 CE1 CE2 CE4 CE7 CE10 CE11 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT10 CT11
--	--

Elaborar materiais e recursos AICLE.

CB1
CB2
CB3
CB4
CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CG8
CE1
CE3
CE4
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE14
CE15
CE16
CE17
CE18
CT1
CT2
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT13

Contidos

Tema

AICLE: Introducción. Definición e contexto teórico.	- Obxectivos da AICLE. - Os catro Cs: comunicación, cognición, contido e cultura. - Competencias lingüísticas. - Competencia comunicativa. - Capacidades cognitivas.
Aproximacións metodolóxicas en AICLE.	- Modelos de AICLE. - Aprendizaxe colaborativa e AICLE. - BICS e CALP. - Andaimaxe. - Funcións e modelos comunicativos. - Organizadores visuais.
Materiais e recursos AICLE nas diferentes áreas.	- Ambientes de aprendizaxe e AICLE. - Edición de audio. - Edición de vídeo. - Didactización de textos. - Webs de recursos para inglés e o francés.
Planificación docente en AICLE nas diferentes áreas.	- A secuencia pedagóxica en AICLE. - Activiades de activación. - Actividades de comprensión. - Actividades de vocabulario. - Actividades de produción oral. - Actividades de produción escrita. - A avaliación en AICLE.
Análise e valoración de prácticas efectivas en AICLE.	- Criterios para avaliar materiais didácticos para AICLE. - Criterios para avaliar prácticas pedagóxicas para AICLE.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe baseado en proxectos	13.5	64	77.5
Actividades introdutorias	2	4	6

Presentación	2	22	24
Lección maxistral	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Durante a maioría das sesións presenciais e nas horas de traballo autónomo, o alumnado, organizado en grupos de traballo, desenvolverá un proxecto, que consistirá na elaboración dunha secuencia pedagóxica AICLE para unha das materias do currículo de Educación Primaria ou Infantil.
Actividades introdutorias	Na primeira sesión, o profesor propondrá unha serie de actividades de activación ou reflexión sobre os programas AICLE en Galicia.
Presentación	No data oficial do exame os grupos de traballo presentaran os proxectos desenvolvidos. Cada grupo terá 20 minutos como máximo para a súa exposición, que se realizará en inglés ou francés.
Lección maxistral	Na primeira sesión, o profesor explicará os obxectivos, contidos, planificación e metodoloxía docente, avaliación e procedementos de atención personalizada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Actividades introdutorias	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Presentación	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Aprendizaxe baseado en proxectos	O alumnado, organizado en grupos de traballo, desenvolverá un proxecto, que consistirá na elaboración dunha secuencia pedagóxica AICLE. O proxecto será entregado na data oficial do exame e avaliado segundo unha grade de avaliación proposta polo profesor na primeira sesión presencial. Na data oficial do exame, cada grupo presentará o seu proxecto en lingua inglesa ou francesa. Cada grupo disporá dun máximo de 20 minutos para a presentación.	100	CB1 CG2 CE1 CT1 CB2 CG3 CE2 CT2 CB3 CG4 CE3 CT3 CB4 CG6 CE4 CT4 CB5 CG7 CE7 CT5 CG8 CE8 CT6 CE9 CT7 CE10 CT8 CE11 CT9 CE12 CT10 CE13 CT11 CE14 CT13 CE15 CE16 CE17 CE18

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e os prazos das avaliacións estarán expostas desde o inicio do curso na web da materia e na web da facultade.

1. Avaliación en primeira convocatoria

1.a. Avaliación presencial

O alumnado terá que realizar e presentar oralmente un proxecto en grupo, que consistirá na elaboración dunha secuencia pedagóxica AICLE. O proxecto será avaliado polo profesor de acordo cunha grade de avaliación disponibilizada na plataforma de aprendizaxe. As presentacións de proxectos serán feitas no día, hora e lugar establecidos no calendario oficial de exames.

1.b. Avaliación non presencial

O alumnado que non puiden ou non desexar vir á clase deberá solicitar ao profesor facer a avaliación non presencial ao longo das dúas primeiras semanas de aulas. A avaliación non presencial consistirá na realización dun exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. O tipo de exame e a grade de avaliación que usará o profesor estarán dispoñíbeis na web da materia.

2. Avaliación en segunda convocatoria

O alumnado que non concorrer a ningunha avaliación (presencial ou non presencial) en primeira convocatoria será avaliado como non presentado. O alumnado que concorrer á segunda convocatoria deberá realizar un exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. En segunda convocatoria non se terá en conta o traballo realizado na primeira convocatoria.

3. Linguas de traballo

As linguas de traballo da materia serán o francés e o inglés. O profesor comunicárase co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, en lingua francesa ou inglesa. Sempre que o profesor non dea outras indicacións, alumnado poderá empregar calquera das linguas de traballo. Os enunciados dos exames estarán redactados en lingua francesa e inglesa, pero o alumnado poderá realizalo en calquera das dúas linguas.

Fica prohibida a utilización do tradutor automático en calquera actividade de aprendizaxe ou na comunicación co profesor. O uso repetido da tradución automática nun proxecto ou nun exame poderá supor a invalidación dos mesmos.

3. Alumnado con necesidades educativas especiais (NEE)

O alumnado que presentar necesidades educativas especiais por dificultades específicas de aprendizaxe poderá se obxecto dunha adaptación do sistema de avaliación. Esta adaptación, deseñada entre o profesor e o alumnado implicado, procurará garantir o recurso a todos os medios necesarios para que o alumnado con NEE poida demostrar a consecución dos obxectivos da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BALL, P. / KELLY, K. / KLEGG, J., **Putting CLIL into Practice**, 1, Oxford University Press, 2015

BENTLEY, K., **The TKT course : teaching knowledge test : CLIL module (Content and Language Integrated Learning)**, 1, Cambridge University Press, 2010

BOWER, K. / CHAMBERS, G. / COYLE, D. / CROSS, R., **Curriculum Integrated Language Teaching. CLIL in practice.**, 1, Cambridge University Press, 2020

CANO, W., **Manual CLIL para centros bilingües**, 1, UNIR Editorial, 2013

COYLE, D. / HOOD, P. / MARSH, D., **CLIL**, 1, Cambridge University Press, 2012

DALE L. e TANNER, R., **CLIL activities : a resource for subject and language teachers**, 1, Cambridge University Press, 2012

FIELDS, D.L., **Echando una mano: 101 técnicas de andamiaje**, 1, Octaedro, 2016

LASAGABASTER, D. / RUÍZ, Y., **CLIL in Spain : implementation, results and teacher training**, 1, Cambridge University Press, 2010

LIN, A.M.Y., **Language Across the Curriculum & CLIL in English as an Additional Language (EAL) Contexts. Theory and Practice**, 1, Springer, 2016

LLINARES, A. / MORTON, T., **Applied linguistics perspectives on CLIL**, 1, John Benjamins, 2017

Bibliografía Complementaria

Eurydice/Bruxelles, L'enseignement d'une matière intégré à une langue étrangère (EMILE) en Europe, 1, Eurydice/Bruxelles, 2006

LO, Y.Y., **Professional Development of CLIL Teachers**, 1, SPRINGER, 2020

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase ter un nivel B1 en lingua inglesa ou francesa.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Metodoloxía de investigación educativa				
Materia	Metodoloxía de investigación educativa			
Código	P02M178V01105			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Blanco Pesqueira, Antonia			
Profesorado	Blanco Pesqueira, Antonia			
Correo-e	antoniablancop2011@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Os continuos cambios sociais que experimenta a nosa sociedade reflíctense nos comportamentos dos cidadáns e nas dinámicas dos centros e institucións educativas, cuxo microsistema absorbe a diversidade e complexidade do macrosistema social. O Profesorado, os centros e institucións educativas enfróntanse no momento actual ao desafío de ofrecer resposta á ampla demanda educativa da sociedade contemporánea. Ante estes desafíos, o profesorado necesita e demanda recursos, formación e estratexias que lles permitan atopar respostas útiles, realistas e eficaces para adaptarse e adaptar a educación aos novos requerimentos sociais. Entre estes recursos e estratexias atópanse a INNOVACIÓN e a INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA. Nela trátase fundamentalmente de como atacar no centro e aula proxectos de innovación e investigación didáctica.			

Competencias	
Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
CE5	Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas
CE6	Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación
CE11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación
CE14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
CE15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT8	Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Dominio das ferramentas básicas da investigación científica.	CB1 CB4 CG6 CG8 CE5 CE6 CE14 CE15 CE18 CT1 CT3 CT9
-	
Capacidade para xestionar as bases de documentación técnico-científica, para seleccionar documentos de interese, revisalos e sintetizar os traballos doutros autores.	CB2 CB4 CG1 CG6 CE5 CE6 CE15 CT1 CT3 CT8 CT9
Capacidade de identificar as necesidades de investigación en relación con problemas reais e para propor obxectivos innovadores de investigación en forma de proxectos de investigación.	CB1 CB2 CG6 CG8 CE5 CE11 CE15 CE18 CT1 CT3 CT10
Capacidade para sintetizar e expor correctamente en forma escrita e oral os resultados da propia investigación	CB4 CG1 CE5 CE6 CE11 CT1 CT8

Contidos

Tema	
Fundamentos epistemolóxicos e metodolóxicos do saber e as prácticas educativas.	Investigación nas Ciencias Sociais Investigación nas Ciencias da Educación
Métodos de investigación	Metodoloxías de investigación en Educación Metodoloxía Cuantitativa e Cualitativa en Educación
Procedementos e estratexias de recollida de información cuantitativa e cualitativa.	O Proceso de investigación Técnicas e procedementos cuantitativos Técnicas e procedementos cualitativos
Análise e interpretación de datos cuantitativos e de información cualitativa.	Análise e interpretación de datos cuantitativos Análise e interpretación de datos cualitativos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	4	25	29
Resolución de problemas	1	5	6
Debate	1	5	6
Metodoloxías baseadas en investigación	5	25	30
Lección maxistral	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral..
Metodoloxías baseadas en investigación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral..
Metodoloxías baseadas en investigación	Mellora o procesamento da información en dominios específicos recorrendo a actividades de investigación científica.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Estudo de casos	Proba na que un alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	10	CB2	CG6 CG8	CE5 CE6 CE14	CT1 CT3
Resolución de problemas	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.	20	CB1 CB2	CG1	CE5 CE6 CE11 CE14	CT1 CT3
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral..	10	CB4	CG1 CG6 CG8	CE11 CE15 CE18	CT1 CT8
Metodoloxías baseadas en investigación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	50	CB1 CB2 CB4	CG1 CG6 CG8	CE5 CE6 CE11 CE14 CE15 CE18	CT1 CT3 CT8 CT9 CT10
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.	10	CB1	CG6 CG8	CE5 CE6 CE14 CE15 CE18	CT1 CT9 CT10

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non poida cursar a materia para seguir a avaliación continua (unha vez xustificada) terá que poñerse en contacto co profesorado da mesma co fin de adaptar o seu desenvolvemento

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Woodd, P & Smit, J, **Investigar en Educación**, Narcea, 2017

Bibliografía Complementaria

<https://www.monografias.com/trabajos28/investigacion-educativa/investigacion-educativa.shtml>, **Monografía sobre Investigación Educativa**, Monografías.com, 2012

Schon, D., **El profesional reflexivo: como piensan los profesionales cuando actúan**, Paidós, 1988

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aplicación das TIC na innovación educativa				
Materia	Aplicación das TIC na innovación educativa			
Código	P02M178V01106			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lorenzo Rial, María Asunción			
Profesorado	Lorenzo Rial, María Asunción			
Correo-e	marialorenzo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia procura dar a oportunidade de coñecer, analizar e valorar cal é o novo papel do profesorado, do alumnado e dos elementos que configuran o acto didáctico, cal é a nova maneira de ensinar e aprender na escola de hoxe coa tecnoloxía. Así coñecerás, entre outras cousas, a usar novos recursos didácticos con base tecnolóxica, como deseñar e elaborar materiais didácticos empregando a tecnoloxía, que estratexias de traballo empregar coas novas tecnoloxías na escola ... Por último, como mestre/a será necesario que sexas capaz de axudar aos escolares a desenvolverse neste novo ámbito tecnolóxico pero cunha visión crítica e reflexiva, que lle permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o seu lecer e tempo libre, senón tamén para a súa formación como parte dunha cidadanía libre e responsable.			

Competencias	
Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CE3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
CT12	Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os principais riscos aos que se enfrontan as e os menores en Internet e as necesidades de alfabetización constantes que comportan o TIC e debe abordar o sistema educativo.	CB2 CG3 CG4 CG6 CT7

Analizar as principais tecnoloxías emerxentes e as súas posibles aplicacións na educación Infantil e Primaria.	CB2 CB4 CG3 CG4 CG6 CE17 CT10
Adquirir habilidades e coñecer os principais recursos tecnolóxicos existentes para a posta en marcha de procesos de avaliación formativa e aprendizaxe colaborativo e autónomo apoiados en TIC.	CB2 CB4 CG3 CG4 CG6 CE3 CE17 CT6 CT7 CT9 CT10 CT12
Coñecer exemplos de boas prácticas de uso do TIC en educación Infantil e Primaria e identificar as claves de éxito nas que se fundamentan e as súas posibles aplicacións noutros contextos de Ensino-Aprendizaxe.	CG6 CE17 CT10
Coñecer e analizar con criterio técnico os principais programas e recursos institucionais para a integración do TIC dos que dispón o profesorado de Educación Infantil e Primaria en Galicia.	CB2 CG3 CG4 CE17 CT10

Contidos

Tema	
Alfabetización dixital e seguridade das e dos menores na rede.	Uso seguro de Internet e os principais riscos experimentados polas e os menores na rede. Recursos para un uso seguro e responsable na rede.
Posibilidades educativas das Tecnoloxías emerxentes na Educación Infantil e Primaria.	Posibilidades educativas das Tecnoloxías Sociais: tecnoloxía Cloud Computing, Realidade Aumentada, Learning Analytics
Desenvolvemento autónomo dos procesos de ensino e TIC.	E-portfolio e as Contornas Persoais de Aprendizaxe en Educación Infantil e Primaria.
Deseño de proxectos de innovación educativa mediados por TIC. Exemplos de boas prácticas.	Identificación e análise de boas prácticas de innovación educativa con TIC: experiencias derivadas de proxectos europeos e nacionais, programas etwinning, entre outros. Identificación das claves de éxito e posibles aplicacións en educación Infantil e Primaria.
Políticas e recursos institucionais para a integración do TIC na aula e centro educativo.	Identificación e análise das políticas e programas de implementación de TIC nacionais e autonómicos. Identificación e análise dos principais recursos dispoñibles nos centros educativos galegos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	5	0	5
Traballo tutelado	5	32	37
Aprendizaxe colaborativa	5	26	31
Cartafol/dossier	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
--------------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Elaboración, de maneira individual, dun traballo sobre algunhas das temáticas recollidas no apartado contidos desta guía.	30	CB2 CB4	CG3 CG4 CG6	CE3 CE17	CT6 CT7 CT9 CT10 CT12
Cartafol/dossier	Realización, en grupo, dun proxecto de innovación educativa mediado polas TIC, co obxectivo de amosar os seus esforzos, progresos e logros nunha área. A recompilación debe incluír contidos elixidos polo estudiantado, os criterios de selección e evidencias de autorreflexión.	50	CB2 CB4	CG3 CG4 CG6	CE3 CE17	CT6 CT7 CT9 CT10 CT12
Resolución de problemas e/ou exercicios	Recompilación e reflexión, individual ou grupal, das actividades realizadas nas diferentes sesións de aula.	20	CB2 CB4	CG3 CG4 CG6	CE3 CE17	CT6 CT7 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN EN 1ª CONVOCATORIA:

ESTUDANTES CON ASISTENCIA MÍNIMA DO 80% AS ACTIVIDADES DE AULA:

Para superar a materia é necesario obter unha puntuación mínima de 5 puntos en cada unha das partes obxecto de avaliación (traballo tutelado, cartafol e resolución de problemas ou actividades).

ESTUDANTES QUE NON CUMPREN CUNHA ASISTENCIA MÍNIMA DO 80% AS ACTIVIDADES DE AULA:

O estudiantado que non acade un mínimo do 80% de asistencia e participación as clases presenciais, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar un exame (proba escrita sobre o contido da materia).

Deste xeito e, conforme a normativa vixente, con independencia da asistencia ou non a clases, o estudiantado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación. A tal fin, **recoméndase que aquelas persoas que teñan previsto non asistir, se poñan en contacto coa persoa coordinadora da materia antes do inicio das clases presenciais.**

AVALIACIÓN EN 2ª CONVOCATORIA:

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo:

- No caso de ser **estudiantado asistente**, poderá optar por realizar as actividades pendentes de avaliación positiva indicados para a 1ª convocatoria ou pola realización de exame sobre o contido da materia.
- No caso de ser **estudiantado non asistente**, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar o exame teórico/práctico (segundo corresponda).

DATAS DE EXAMES: As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

el Instituto Nacional de Tecnologías Educativas y Formación del Profesorado, **Marco Común de la Competencia Digital Docente**, 2017

Cabero-Almenara, J., Romero-Tena, R., & Palacios-Rodríguez, A., **Evaluation of Teacher Digital Competence Frameworks Through Expert Judgement: the Use of the Expert Competence Coefficient**, 2020

Sánchez Rivas, Enrique; Colomo Magaña, Ernesto; Ruiz Palmero, Julio, **Tecnologías De La Información y La Comunicación En contextos educativos**, 978-84-13570-33-4, 1ª ed., Síntesis, 2020

Bibliografía Complementaria

Gallego, M.J.; Raposo, M., **Formación para la educación con tecnologías**, 1, Pirámide, 2016

Cebrián de la Serna, M.; Gallego, M.J., **Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento**, 1, Pirámide, 2011

Raposo, M.; Martínez-Figueira, M.E., **As TIC e as súas aplicacións na aula: misión posible**, 1, Toxosoutos, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- 1) Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no campo educativo.
 - 2) Asistencia continua ás sesións de aula. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para avaliación por parte da docente, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais.
 - 3) Que o alumnado non asistente o comunique antes do inicio das aulas ou a máis tardar, na primeira clase, para determinar as alternativas metodolóxicas e de avaliación que se van seguir.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e innovación en Didáctica da matemática**

Materia	Investigación e innovación en Didáctica da matemática			
Código	P02M178V01201			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Marta			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Marta			
Correo-e	martapr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia está orientada ao coñecemento e adquisición de capacidades en metodoloxías de investigación e innovación en didáctica das matemáticas.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
CE6	Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación
CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
CE13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos
CE14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
CT1	Capacidade de análise e síntese

CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
CT8	Ser capaz de comunicarse cos seu compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e analizar a importancia dos recursos didácticos para mellorar as actitudes cara á matemática.	CB3 CB5 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8 CE7 CE10 CE17 CT1 CT3 CT4 CT6 CT10
Coñecer as principais metodoloxías, instrumentos e técnicas de investigación e innovación en didáctica da matemática.	CB1 CB2 CB5 CG3 CG6 CG7 CG8 CE6 CE7 CE10 CE12 CE13 CE14 CE17 CE18 CT1 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT9 CT10

Aplicar os principios básicos da investigación sobre o traballo práctico na análise de procesos vinculados á CB2 mellora da competencia matemática.

CB3
CB5
CG3
CG4
CG6
CG8
CE6
CE7
CE17
CE18
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT9
CT10

Planificar investigacións sobre problemas relacionados coa práctica, en consideración cos avances teóricos no campo de coñecemento.

CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG3
CG4
CG6
CG7
CG8
CE6
CE7
CE8
CE17
CE18
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10

Contidos

Tema

Procesos de adquisición do coñecemento en matemáticas.	Procesos de adquisición do coñecemento en matemáticas.
Deseño e desenvolvemento de metodoloxías, instrumentos, técnicas, recursos para o ensino-aprendizaxe das matemáticas.	Deseño e desenvolvemento de metodoloxías, instrumentos, técnicas, recursos para o ensino-aprendizaxe das matemáticas.
Principios básicos da innovación e investigación en educación matemática.	Principios básicos da innovación e investigación en educación matemática.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Estudo previo	2	18	20
Debate	2	2	4
Metodoloxías baseadas en investigación	3	18	21
Presentación	4	4	8
Aprendizaxe colaborativa	3	18	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a introducir a materia obxecto de estudo e as súas bases teóricas e prácticas.
Estudo previo	Procura, lectura e análise de fontes documentais.
Debate	Discusión dirixida entre o grupo de estudantes sobre a análise dunha situación de ensino/aprendizaxe das matemáticas na Educación Infantil e Primaria.
Metodoloxías baseadas en investigación	Realización dun proxecto de investigación
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes do proxecto de investigación.
Aprendizaxe colaborativa	Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos son responsables da súa aprendizaxe e do dos seus compañeiros nunha estratexia de corresponsabilidade para alcanzar metas e incentivos grupais. Esta metodoloxía utilizarase na análise de fontes documentais e nas actividades introdutorias.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Estudo previo	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Debate	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Metodoloxías baseadas en investigación	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Presentación	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Aprendizaxe colaborativa	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Metodoloxías baseadas en investigación	Proxecto de investigación	60	
Presentación	Exposición e defensa do proxecto de investigación	20	
Aprendizaxe colaborativa	Actividades introdutorias e análises de fontes documentais	20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado no modo en que se estableza na guía docente.
- En caso de non ter superada a materia na primeira edición de actas, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo.

As datas oficiais da avaliación poden ser consultadas na páxina web do máster (<http://dides.webs.uvigo.es/gl/>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Godino, J.D., **Actividades de iniciación a la investigación en Educación Matemática.**, Uno. Revista de Didáctica de la Matemática, 2013

Burghes, D., **Enhancing primary mathematics teaching and learning.**, CfBT Education Trust. Plymouth, Uk, 2012

Castro Martínez, E.; Olmo Romero, Ma A.; Castro Martínez, E., **Desarrollo del pensamiento matemático infantil**, Departamento de Didáctica de la Matemática, 2002

Bibliografía Complementaria

Santos-Trigo, M., **Innovación e investigación en Educación Matemática.**, Innovación Educativa, vol.9, num. 46, 2009

Clements, D.H. y Sarama, J., **Early childhood mathematics learning.**, Second Handbook of research on mathematics teaching, 2007

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dificultades na aprendizaxe das matemáticas. Enfoque práctico**

Materia	Dificultades na aprendizaxe das matemáticas. Enfoque práctico			
Código	P02M178V01202			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Marta			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Marta			
Correo-e	martapr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia está orientada ao coñecemento e adquisición de capacidades en metodoloxías de investigación e innovación en dificultades na aprendizaxe das matemáticas.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
CE1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
CE2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
CE3	Diseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
CE9	Ensañar e avaliar planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
CE11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación
CE15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
CE16	Diseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas

CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinarios
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
CT8	Ser capaz de comunicarse cos seu compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os principios, técnicas e recursos didácticos para dar resposta ás dificultades asociadas ao uso das distintas linguaxes en matemáticas, nas etapas de Educación infantil e primaria.	CB1 CB2 CB5 CG3 CG4 CG6 CE1 CE2 CE11 CE16 CE17 CT1 CT3 CT4 CT9 CT10
Coñecer a influencia das compoñentes afectivas no proceso de ensino-aprendizaxe da matemática na Educación infantil e primaria.	CB1 CB3 CB5 CG4 CG6 CG7 CE1 CE11 CT1 CT3 CT4 CT6 CT7 CT8 CT10
Adquirir a capacidade de resolver situacións prácticas relativas ás dificultades da aprendizaxe da matemática.	CB2 CG3 CG4 CG6 CE3 CE9 CE16 CE17 CT2 CT3 CT4 CT6

Adquirir a capacidade para redactar e avaliar tarefas auténticas en matemáticas.

CB4
CG1
CG3
CG4
CG6
CG8
CE1
CE2
CE3
CE8
CE9
CE15
CE16
CE17
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT8
CT9

Adquirir a capacidade para promover actividades metacognitivas e de autorregulación na aula de matemáticas.

CB2
CB3
CB4
CB5
CG4
CG6
CG8
CE3
CE8
CE9
CE15
CE16
CE17
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT8
CT9
CT10

Contidos

Tema

As linguaxes da matemática.

Compoñentes afectivas.

Análise e estudo de casos prácticos.

Tareas auténticas en matemáticas.

Metacognición.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Estudo previo	2	18	20
Debate	2	2	4
Metodoloxías baseadas en investigación	3	18	21
Presentación	2	4	6
Aprendizaxe colaborativa	0	18	18
Aprendizaxe-servizo	4	0	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a introducir a materia obxecto de estudo e as súas bases teóricas e prácticas.
Estudo previo	Procura, lectura e análise de fontes documentais.
Debate	Discusión dirixida entre o grupo de estudantes sobre a análise dunha situación de ensino/aprendizaxe das matemáticas na Educación Infantil e Primaria.
Metodoloxías baseadas en investigación	Realización dun proxecto de investigación
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes do proxecto de investigación.
Aprendizaxe colaborativa	Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos son responsables da súa aprendizaxe e do dos seus compañeiros nunha estratexia de corresponsabilidade para alcanzar metas e incentivos grupais.
Aprendizaxe-servizo	ApS-MatIncl: Intervencións educativas de ensino e aprendizaxe de cuestións de economía doméstica en colaboración con Down-Vigo. Proxecto ApS da Universidade de Vigo 2022 Utilizarase Aprendizaxe Colaborativa como metodoloxía integrada na actividade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das tutorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Estudo previo	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das tutorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Debate	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das tutorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Metodoloxías baseadas en investigación	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das tutorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Presentación	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das tutorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Aprendizaxe colaborativa	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais. Para a realización das tutorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de Faitic, campus remoto, ...)
Aprendizaxe-servizo	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, nas horas presenciais.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Metodoloxías baseadas en investigación	Proxecto de investigación	40	
Presentación	Exposición e defensa do proxecto de investigación	10	
Aprendizaxe-servizo	Portfolio das actividades realizadas	40	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Preguntas sobre á análise de fontes documentais e o seu posterior debate	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado no modo en que se estableza na guía docente.
- En caso de non ter superada a materia na primeira edición de actas, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo.

As datas oficiais da avaliación poden ser consultadas na páxina web do máster (<http://dides.webs.uvigo.es/gl/>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Chamorro, M. C. (Ed.), González, E. F. (Coord.), **Dificultades del aprendizaje de las matemáticas**, Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, 2001

Miranda, A., Gil, D. M., **Dificultades del aprendizaje de las matemáticas: un enfoque evolutivo**, 2000

Phonapichat, P., Wongwanich, S., Sujiva, S., **An analysis of elementary school students' difficulties in mathematical problem solving**, 2014

Munro, J., **A unifying concept in understanding mathematics learning disabilities**, 2003

Munro, J., **A learning strategies approach.**, 1995

Enseñanza de matemáticas y síndrome de Down.
<https://www.down21.org/revista-virtual/1762-revista-virtual-2019/revista-virtual-junio-2019-n-217/3336-ensenanza-de-matematicas-y-sindrome-de-down.html>,
 Hortsmeier, A., **Teaching math to people with Down syndrome and other hands-on learners**, Woodbine House, 2004
<https://www.downciclopedia.org/educacion/calculo>.

Bibliografía Complementaria

Kramarski, B., Mevarech, Z. R., Arami, M., **The effects of metacognitive instruction on solving mathematical authentic tasks**. *Educational studies in mathematics*, 2002

Buckley S.;Bird, G.; Sacks, B; Perera, J., **Vivir con el síndrome de Down: Una introducción para padres y profesores**, 2006

Monari Martínez, E.; Pellegrini, K, **Algebra and problem solving in Down syndrome: a study with 15 teenagers**, 2010

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e innovación en Didáctica das Ciencias Experimentais**

Materia	Investigación e innovación en Didáctica das Ciencias Experimentais			
Código	P02M178V01203			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Uxío			
Profesorado	Lorenzo Rial, María Asunción Pérez Rodríguez, Uxío			
Correo-e	uxio.perez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia abórdanse as estratexias de investigación cuantitativa e cualitativa e a innovación en Didáctica das Ciencias Experimentais.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
CE13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos
CE14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
CT7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a

CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
CT11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar, analizar e valorar os problemas que suscitaron a investigación e innovación no ensino científico.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8 CE10 CE18 CT1 CT3 CT4 CT7 CT10 CT11 CT13
Recoñecer as características das principais liñas de investigación da Didáctica das Ciencias Experimentais e a súa evolución	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8 CE10 CE12 CE13 CE14 CE18 CT1 CT3 CT4 CT5 CT7 CT10 CT11

Aprezar as características de investigacións e innovacións en contextos científicos e deseñar propostas específicas para a Educación Infantil e Primaria

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG3
CG4
CG6
CG7
CG8
CE7
CE13
CE14
CE18
CT1
CT3
CT4
CT5
CT7
CT10
CT11
CT13

Contidos

Tema	
A problemática do ensino das ciencias da natureza nos niveis educativos básicos	A problemática do ensino das ciencias da natureza nos niveis educativos básicos
Correntes de investigación en Didáctica das Ciencias Experimentais. As súas características.	Correntes de investigación en Didáctica das Ciencias Experimentais. As súas características.
A investigación e innovación en contextos concretos do ámbito científico en Educación Infantil e Primaria	A investigación e innovación en contextos concretos do ámbito científico en Educación Infantil e Primaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2.5	0	2.5
Metodoloxías baseadas en investigación	2	30	32
Lección maxistral	3	0	3
Aprendizaxe colaborativa	2.5	0	2.5
Traballo tutelado	5	30	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Metodoloxías baseadas en investigación	Mellora o procesamento da información en dominios específicos recorrendo a actividades de investigación científica.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención nas sesións presenciais e titorías
Aprendizaxe colaborativa	Coordinación do profesorado durante a actividade presencial
Metodoloxías baseadas en investigación	Atención nas sesións presenciais e titorías

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Realización de traballos tutelados	100	CB1	CG1	CE7	CT1
			CB2	CG3	CE10	CT3
			CB3	CG4	CE12	CT4
			CB4	CG6	CE13	CT5
			CB5	CG7	CE14	CT7
				CG8	CE18	CT10
						CT11
						CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será preciso asistir ao 80% das horas de clase e entregar os traballos solicitados polo profesorado. O alumnado que cumpla coa asistencia indicada pero non entregue os traballos na convocatoria de maio poderá entregalos na de xuño.

O alumnado que non asista ao devandito 80% de horas de clase poderá realizar o exame da materia, que suporá o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PUJOL, R. M., **Didáctica de las ciencias en la educación primaria**, Síntesis, 2007

ABELL, S.K.; LEDERMAN, N.G. (Eds.), **Handbook of research on Science Education**, Routledge, 2007

LEDERMAN, N.G.; ABELL, S.K. (Eds.), **Handbook of research on Science Education. Volume II**, Routledge, 2014

Bibliografía Complementaria

HESSE-BIBER, S.; LEAVY, P., **Handbook of Emergent Methods**, Guilford Press, 2010

ARIAS, A.; ARIAS, D.; NAVAZA, V.; RIAL, D., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, Consellería de Educación e Ordenación Universitari, 2009

PUJOLAS, P.; LAGO, J.R., **El programa CA/AC (Cooperar para Aprender / Aprender a Cooperar) para enseñar a aprender en equipo. Implementación del aprendizaje cooperativo en el aula**, Universidad de Vic, sen data

JORBA, J.; SANMARTÍ, N., **Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de regulación continua**, MEC, 1996

PERALES, F. J.; CAÑAL, P., **Didáctica de las Ciencias Experimentales**, Marfil, 2000

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Novas tendencias na Educación ambiental/P02M178V01204

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Análise de experiencias interdisciplinares/P02M178V01102

Aplicación das TIC na innovación educativa/P02M178V01106

Deseño de proxectos interdisciplinares/P02M178V01103

A contorna como recurso educativo/P02M178V01101

Metodoloxía de investigación educativa/P02M178V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Novas tendencias na Educación ambiental**

Materia	Novas tendencias na Educación ambiental			
Código	P02M178V01204			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Losada, María Mercedes			
Profesorado	Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	mercedesvarela@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo principal coñecer as novas tendencias no ámbito da educación ambiental para un desenvolvemento sustentable. Os contidos farán especial fincapé na fundamentación, deseño, posta en práctica e avaliación de propostas innovadoras na Educación Infantil e Primaria			

Competencias

Código				
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación			
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo			
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos			
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades			
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo			
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma			
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida			
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común			
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse			
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida			
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade			
CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación			
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas			
CE11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación			
CE13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos			
CE15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, fomentando o espírito crítico, reflexivo e innovador			
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social			
CT1	Capacidade de análise e síntese			
CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas			
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares			
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares			
CT7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a			
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente			

- CT11 Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
- CT12 Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer diferentes tipos de actividades para a alfabetización científico-ambiental e a súa integración nas estratexias de ensino	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG3 CG6 CG7 CE7 CE10 CE13 CE15 CT1 CT2 CT5 CT6 CT7 CT10 CT11 CT12
Analizar e valorar proxectos de innovación, e deseñar propostas específicas para o ensino de tópicos científico concretos	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG3 CG4 CG6 CG8 CE7 CE10 CE11 CE13 CE15 CE18 CT1 CT2 CT6 CT7 CT10 CT11 CT12

Desenvolver investigacións e propostas innovadoras en Educación Ambiental e científica, e deseñar intervencións educativas para a sostibilidade en Educación Infantil e Primaria

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG7
CG8
CE7
CE10
CE11
CE18
CT1
CT2
CT5
CT6
CT7
CT10
CT11
CT12

Contidos

Tema

As novas tendencias na Didáctica das Ciencias experimentais para o deseño de recursos destinados á Educación ambiental en Educación Infantil e Primaria -Novas tendencias na Didáctica das Ciencias experimentais en relación coa Educación Ambiental
-Deseño de recursos destinados á Educación ambiental en Educación Infantil e Primaria

Tendencias actuais na innovación e investigación en Educación Ambiental e a Sustentabilidade desde a Didáctica das Ciencias Experimentais. -Innovación e investigación en Educación Ambiental e Sustentabilidade desde a Didáctica das Ciencias Experimentais.
- Propostas innovadoras para a Educación Infantil e Primaria

Propostas innovadoras de intervención educativa

A Educación Ambiental e o Desenvolvemento Sustentable en Educación Infantil e Primaria desde a Didáctica das Ciencias experimentais -A Educación Ambiental e o Desenvolvemento Sustentable en Educación Infantil e Primaria desde a Didáctica das Ciencias experimentais

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	3	15	18
Lección maxistral	3	0	3
Traballo tutelado	3	30	33
Actividades introdutorias	3	0	3
Metodoloxías baseadas en investigación	3	15	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Tarefas desenvolvidas dentro e fóra da aula utilizando os principios da aprendizaxe cooperativa
Lección maxistral	Actividades expositivas do profesorado sobre os ámbitos temáticos da materia. Elaboración e exposición de presentacións-resumen sobre os traballos realizados na materia polo alumnado
Traballo tutelado	Actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma grupal participativa e individual, tuteladas polo profesorado
Actividades introdutorias	Actividades de introdución dos ámbitos temáticos da materia con detección de ideas previas
Metodoloxías baseadas en investigación	Análise e tratamento de fontes documentais para a realización de traballos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Atención personalizada en pequeno grupo para o desenvolvemento de actividades introdutorias. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC, ...) baixo a modalidade de concertación previa.

Aprendizaxe colaborativa	Atención personalizada en pequeno grupo para o desenvolvemento de tarefas colaborativas. As sesións de tutorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Lección maxistral	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración e exposición de presentacións-resumen sobre os traballos realizados na materia polo alumnado, así como nas dúbidas que poidan xurdir nas actividades expositivas do profesorado
Traballo tutelado	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración de actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma grupal participativa e individual. As sesións de tutorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Metodoloxías baseadas en investigación	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a realización de análise documental e tarefas de investigación

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas				
Traballo tutelado	Avaliación continua e global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos mostrados a través dos traballos de aula	100	CB1	CG1	CE7	CT1	
			CB2	CG3	CE10	CT2	
			CB3	CG4	CE11	CT5	
			CB4	CG6	CE13	CT6	
			CB5	CG7	CE15	CT7	
				CG8	CE18	CT10	
						CT11	
						CT12	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá superar a materia mediante a entrega de traballos de aula.

Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación. Ademais se valorará como condición imprescindible o aproveitamento axeitado das sesións de aula e a participación correcta nos equipos.

A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no apartado de organización académica [/http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames](http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mogensén, F., Mayer, M., Breiting, S. y Varga, A., **Educación para el desarrollo sostenible: tendencias, divergencias y criterios de calidad**, 1ª, Graò, 2009

Novo, M., **El desarrollo sostenible**, 1ª, Pearson, 2006

Pujol, R.; Vilches A.; Gil, D., **La sostenibilidad un compromiso de la escuela**, 1ª, Graò, 2006

UNESCO, **Educación para los objetivos del Desarrollo Sostenible**, 1ª, UNESCO, 2017

Luis González Reyes ; Almudena Sanz, **Educación para la transformación ecosocial : orientaciones para la incorporación de la dimensión ecosocial al currículo**, 1ª, FUHEM, 2018

Bibliografía Complementaria

Álvarez, P. y Vega P., **Actitudes ambientales y conductas sostenibles. Implicaciones para la educación ambiental**, 2009

Martínez Castillo, R., **La importancia de la educación ambiental ante la problemática actual**, 2013

Wals, A. E., Brody, M., Dillon, J., & Stevenson, R. B, **Convergence between science and environmental education**,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Investigación e innovación en Didáctica das Ciencias Experimentais/P02M178V01203

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e innovación na Didáctica das ciencias sociais**

Materia	Investigación e innovación na Didáctica das ciencias sociais			
Código	P02M178V01205			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais Dpto. Externo			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Uxío			
Profesorado	López Facal, Ramón Vicente Pérez Rodríguez, Uxío			
Correo-e	uxio.perez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os obxectivos da materia son: - Familiarizarse coas liñas de investigación na didáctica das ciencias sociais; - Coñecer e valorar os enfoques e ambitos máis destacados da innovación educativa nas ciencias sociais. - Establecer relacións significativas entre a investigación, a innovación e a formación do profesorado de ciencias sociais. - Coñecer e revisar manuais, congresos, revistas e sitios web máis relevantes sobre investigación e innovación en Didáctica das Ciencias Sociais, tanto a nivel nacional como internacional. - Identificar algún problema relevante de investigación e / ou innovación educativa nas ciencias sociais e facer un estado da cuestión utilizando referencias bibliográficas seleccionadas. - Diseñar unha proposta de investigación en ciencias sociais na educación infantil ou primaria.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
CE1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
CE2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
CE3	Diseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
CE5	Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas
CE6	Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación

CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
CE9	Ensañar e avaliar planteamentos de ensino disciplinarios ou interdisciplinarios en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
CE11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación
CE12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinarios
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
CT12	Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Ser capaz de identificar e conceptualizar os fundamentos da investigación na didáctica das ciencias sociais.	CB1 CB2 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8 CE1 CE2 CE5 CE7 CE11 CE12 CE18 CT1 CT3 CT4 CT10
Ser capaz de formular proxectos de investigación interdisciplinarios desde o ámbito das ciencias sociais e a súa aplicación ao contexto educativo da Educación Infantil e Primaria.	CB2 CB4 CG1 CG3 CG4 CG6 CG8 CE2 CE3 CE5 CE6 CE8 CE9 CE11 CT1 CT3 CT4 CT6 CT12

Ser capaz de aplicar os coñecementos adquiridos á didáctica na aula de Educación Infantil e Primaria para xerar innovación educativa.

CB1
CG1
CG3
CG4
CG6
CG7
CG8
CE3
CE5
CE7
CE9
CE17
CE18
CT1
CT3
CT4
CT6
CT12

Familiarizarse coas liñas de investigación na didáctica das ciencias sociais.

CB1
CG4
CG6
CG7
CG8
CE1
CE2
CE5
CE6
CE7
CE11
CE12
CE18
CT1
CT3
CT4
CT10

Contidos

Tema

1. A investigación en Didáctica das Ciencias Sociais	1.1. Investigación innovación educativa e formación do profesorado 1.2. Ámbitos de investigación en Didáctica das Ciencias Sociais - Educación histórica: pensamento histórico e competencias escolares - Educación xeográfica: o desenvolvemento das competencias espaciais - Educación para a cidadanía democrática - Educación patrimonial - Educación centrada no lugar (Place Based Education) 1.3. A escritura dun artigo de investigación
2. A innovación en Didáctica das Ciencias Sociais	- Innovacións educativas nas ciencias sociais: contexto internacional e español. - Grupos e enfoques de innovacións educativas - Algúns exemplos de innovacións nas aulas de educación infantil e primaria: - A Aprendizaxe Baseada en Proxectos (ABP) - A aprendizaxe baseada no lugar (PBE) - O xogo e a gamificación - A clase invertida

3. Deseño dunha investigación/innovación en Didáctica das Ciencias Sociais

3.1. No caso dunha investigación:

- A pregunta de investigación
- O marco teórico
- Os participantes (a mostra)
- Os instrumentos para a recollida de información
- A análise dos datos
- Os resultados e a súa discusión

3.2. No caso dunha innovación:

- Diagnóstico do problema a mellorar
- Creación do grupo de innovación (participantes, roles, expertos externos...)
- Deseño das fases e actividades da innovación
- Aplicación da innovación
- Avaliación dos resultados
- Discusión e novas iniciativas de innovación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	5	0	5
Obradoiro	4	20	24
Debate	2	0	2
Estudo de casos	2	20	22
Metodoloxías baseadas en investigación	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos procedementais, habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor/a ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os/as estudantes.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Metodoloxías baseadas en investigación	Mellora o procesamento da información en dominios específicos recorrendo a actividades de investigación científica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos procedementais, habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor/a ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os/as estudantes.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Metodoloxías baseadas en investigación	Mellora o procesamento da información en dominios específicos recorrendo a actividades de investigación científica.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Obradoiro	Traballo en Grupo sobre métodos activos para o ensino e aprendizaxe das ciencias sociais e para a investigación	30	CB1 CG1 CE1 CT1 CB2 CG6 CE2 CT4 CB4 CG7 CE8 CT12 CG8 CE11

Debate	Participación activa tanto por intervencións nas sesións presenciais como no foro de debate que se establecerá na Aula Virtual.	20	CB1 CB2 CB4	CG1 CG3 CG4 CG6 CG8	CE1 CE2 CE8 CE11	CT1 CT3 CT4 CT12
	Requisito previo (obligatorio): realizar un mínimo de 2 intervencións no foro de debate da Materia					
Metodoloxías baseadas en investigación	Traballo individual, final con unha proposta de investigación e/ou innovación sobre Ciencias Sociais en educación infantil ou primaria	50	CB1 CB2 CB4	CG1 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8	CE1 CE2 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CE17 CE18	CT1 CT3 CT4 CT6 CT10 CT12

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non realice os traballos planteados para acollerse a avaliación continua deberá realizar a proba de avaliación da materia, que suporá o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Blaxter, L., Hughes, C., & Tight, M., **Cómo se hace una investigación**, Gedisa, 2000

Domínguez Castillo, J., **Pensamiento histórico y evaluación de Competencias**, Graó, 2015

Gómez Carrasco, C.; Souto González, X.M.; Miralles Martónez, P. (Eds.), **Enseñanza de las ciencias sociales para una ciudadanía democrática**, Octaedro, 2021

Lopez Facal, R., Miralles, P., Prats, J. (dirs.), Gómez Carrasco (coord.), **Enseñanza de la historia y competencias básicas**, Graó, 2017

Rivero, M. P. (coord.), **Didáctica de las ciencias sociales para educación infantil**, Mira, 2011

Santisteban, A.; Pagès, J., **Didáctica del conocimiento del medio social y cultural en la educación primaria**, Síntesis, 2012

Aula de Infantil, Graó,

Aula de Innovación Educativa, Graó,

Enseñanza de las ciencias sociales: revista de investigación, Universitat de Barcelona,

Her&Mus. Heritage and Museography, Unviersitat de Lleida,

Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia, Graó,

Young Children. National Association for the Education of Young Children,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo por proxectos en Educación Física**

Materia	Traballo por proxectos en Educación Física			
Código	P02M178V01207			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Alonso Fernández, Diego			
Profesorado	Alonso Fernández, Diego			
Correo-e	diego_alonso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende achegar a o alumnado a os contidos de o área de Educación Física e a o seu correcto deseño e planificación.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinarios específicos
CE15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
CE16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinarios
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT8	Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer os fundamentos básicos de a aprendizaxe por proxectos.	CE10 CT10
Valorar a importancia de o traballo por proxectos como estratexia de mellora de a calidade educativa en o ámbito de a motricidad e a Educación Física en as etapas de Educación Infantil e Primaria.	CB1 CE17 CE18
Analizar a presenza de a motricidad e o xogo motor en o currículo de Educación Infantil e o de Educación Física en Educación Primaria e valorar as súas posibilidades para aplicar enfoques metodolóxicos baseados en a aprendizaxe proxectos en ambas etapas educativas.	CG6 CG8 CE7 CT6 CT10
Coñecer e analizar críticamente experiencias de aprendizaxe por proxectos a través de a motricidad en Educación Infantil e Educación Primaria.	CB3 CB5 CE13 CE15 CT8
Deseñar, xustificar, organizar e avaliar proxectos aplicados a o ámbito de a motricidad e a Educación Física en as etapas de Educación Infantil e Primaria.	CB4 CE8 CE16 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
Marco teórico da aprendizaxe por proxectos:	Marco histórico da aprendizaxe por proxectos, principais impulsores da aprendizaxe por proxectos, fundamentos teóricos básicos, elementos e fases a ter en conta para a aprendizaxe por proxectos, vantaxes e inconvenientes de traballar por proxectos.
O traballo por proxectos e o currículo de Educación Infantil e de Educación Física en Educación Primaria:	Análise de ambos currículos e propostas para traballar por proxectos en esta área en o ámbito escolar. Currículo integrado e Educación Física.
A aprendizaxe por proxectos integrando a motricidad en Educación Infantil e en Educación Física en Educación Primaria:	Presentación, búsqueda e análise crítico de experiencias de aprendizaxe por proxectos en Educación Física.
Deseño de propostas de aprendizaxe por proxectos a través da motricidade en Educación Infantil e en Educación Física en Educación Primaria en contextos escolares e non escolares:	Deseño e xustificación de propostas de aprendizaxe por proxectos a través de contidos motrices en Educación Infantil e en Educación Física en Educación Primaria e para outros contextos no escolares.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	5	6
Metodoloxías baseadas en investigación	1	8	9
Aprendizaxe colaborativa	4	20	24
Foros de discusión	2	5	7
Presentación	4	2	6
Lección maxistral	1	0	1
Traballo tutelado	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Coñecer as competencias, intereses e motivacións que posúe o alumnado.
Metodoloxías baseadas en investigación	Utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos relevantes.
Aprendizaxe colaborativa	Organización de a clase en pequenos grupos en os que o alumnado traballa conjuntamente en a resolución de tarefas asignadas.
Foros de discusión	Os membros de un grupo discuten de forma libre, informal e espontánea sobre un tema.
Presentación	Exposición verbal a través de a que o alumnado e profesorado interactúan.
Lección maxistral	Exposición oral complementada con o uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas a os estudantes, con a finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Traballo tutelado	Aprendizaxe autónoma baixo tutélaa de o profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas. Na aula teórica, práctica, en horario de titorías ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOODLE ou correo electrónico con concertación previa.
Traballo tutelado	aprendizaxe autónomo baixo la tutela del profesorado. Na aula teórica, práctica, en horario de titorías ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOODLE ou correo electrónico con concertación previa.
Actividades introductorias	coñecer as competencias, intereses e motivación que posee o alumnado. Na aula teórica, en horario de titorías ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOODLE ou correo electrónico con concertación previa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Aprendizaxe colaborativa	Traballo en pequenos grupos que deseñarán e planificarán un proxecto vinculado á actividade física.	30	CB1 CB3 CB4 CB5	CG6 CG8	CE7 CE8 CE10 CE13 CE15 CE16 CE17 CE18	CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT8 CT10
Presentación	Presentación e defensa da proposta elaborada por cada grupo de traballo.	30	CB1 CB3 CB4 CB5	CG6 CG8	CE7 CE8 CE10 CE13 CE15 CE16 CE17 CE18	CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT8 CT10
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo grupal propio destinado a un contexto previamente acordado.	40	CB5	CG6	CE7 CE8 CE10 CE13 CE17 CE18	CT2 CT3 CT5 CT6 CT10

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado debe superar as diferentes probas para superar a materia.

ALUMNADO ASISTENTE (asiste, polo menos, ao 80% das sesións propostas):

Desenvolver un proxecto grupal vinculado á actividade física que será deseñado, planificado e executado polo propio alumnado coa axuda e supervisión do docente. A avaliación estará a cargo do propio alumno, do grupo e do docente.

ALUMNADO NON ASISTENTE (non asiste a mais dun 20% das sesións propostas):

O alumno debe superar un exame único onde terá que demostrar as competencias teóricas e prácticas abordadas na materia. É necesario acadar unha puntuación mínima de 5 para superar a proba.

SEGUNDA CONVOCATORIA:

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na a convocatoria de xullo previa consulta co docente.

As datas oficiais de exame pódense consultar na web da facultade na páxina: <http://dides.webs.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GONZÁLEZ ARÉVALO, C.; MONGUILLOT, M.; ZURITA, C., **Una educación física para la vida: Recursos prácticos para un aprendizaje funcional.**, Paidotribo, 2014

GARCÍA, R., **Enseñar y aprender en educación infantil a través de proyectos**, Universidad de Cantabria, 2013

VERGARA, J.J., **Aprendo porque quiero. El aprendizaje basado en proyectos (ABP) paso a paso.**, SM, 2015

CONTRERAS, O; GUTIÉRREZ, D. (COORDS), **El aprendizaje basado en proyectos en Educación Física**, Inde, 2017

Bibliografía Complementaria

- MONGUILLOT, M. y cols., **Play the Game: gamificación y hábitos saludables en educación física**, 119(1), 2015
- Hastie et al., **Health-Related Fitness Knowledge Development Through Project-Based Learning**, Journal of Teaching in Physical Education, 2017
- Leon-Díaz et al., **Análisis de la investigación sobre Aprendizaje basado en Proyectos en Educación Física**, Revista Electrónica Interuniversitaria de Formació, 2018
- Lizalde et al., **Cooperative Learning Projects in the Primary Education Teaching Degree Module of Physical Education**, Retos, 2019
- Calvo-Varela et al., **Aprendizaje-Servicio e inclusión en educación primaria. Una revisión sistemática desde la Educación Física**, Retos, 2019
- Alfonzo et al., **ESTRATEGIAS DIDÁCTICAS PARA LA EFECTIVIDAD DE LA EDUCACIÓN FÍSICA: UN RETO EN TIEMPOS DE CONFINAMIENTO.**, Revista Electrónica Formación y Calidad Educativa, 2020
- Mansilla P. y Abellán J., **Cooperative-sensitizing games to improve attitudes towards disabilities in physical education in primary school**, <https://doi.org/10.17979/sportis.2022.8.1.8640>, 8(1), Sportis, 2022

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e innovación en Didáctica da expresión corporal**

Materia	Investigación e innovación en Didáctica da expresión corporal			
Código	P02M178V01208			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Rey Eiras, Ezequiel			
Profesorado	Rey Eiras, Ezequiel			
Correo-e	zequirey@uvigo.es			
Web	http://dides.webs.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	Na materia Investigación e innovación en Didáctica da expresión corporal analizaremos os paradigmas de investigación máis relevantes en Educación Física en Educación Infantil e Primaria.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
CE5	Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas
CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
CE13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinarios específicos
CE14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
CE15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
CE16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT8	Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
CT11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e analizar críticamente propostas de investigación e innovación na área de Educación Física en Educación Infantil e Primaria	CB1 CB4 CB5 CG6 CG8 CE5 CE7 CE8 CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11
Coñecer e ser capaz de deseñar proxectos de investigación educativa enfocados no ámbito da Educación Física	CB1 CB4 CB5 CG5 CG6 CG8 CE5 CE7 CE8 CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11
Deseñar, xustificar, organizar e avaliar propostas para a transformación e a innovación no ámbito da Educación Física de Educación Infantil e Primaria	CB1 CB4 CB5 CG5 CG6 CG8 CE5 CE7 CE8 CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11

Valorar a importancia da investigación e a innovación como estratexias para mellorar a calidade educativa na área de Educación Física

CB1
CB4
CB5
CG5
CG6
CG8
CE5
CE7
CE8
CE10
CE12
CE13
CE14
CE15
CE16
CT2
CT3
CT4
CT6
CT8
CT10
CT11

Desenvolver recursos comunicativos para transmitir ideas e proxectos en Educación Física, empregando si é preciso recursos tecnolóxicos de apoio

CB1
CB4
CB5
CG5
CG6
CG8
CE5
CE7
CE8
CE14
CE15
CE16
CT2
CT3
CT4
CT6
CT8
CT10
CT11

Contidos

Tema

Investigación en Educación Física (EF)	Liñas de investigación en EF Problemas e limitacións da investigación en EF Investigación-acción Deseño de proxectos de investigación Investigación en EF Recursos para a búsqueda
Innovación en EF	Centros de interese da innovación en EF Referencias para clasificar iniciativas de innovación en EF Recursos para a búsqueda de innovacións
Proxectos de innovación en EF	Boas prácticas Deseño e xustificación de proxectos de innovación en EF para Educación Infantil e Primaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	2.2	50	52.2
Aprendizaxe colaborativa	2.7	0	2.7
Debate	2.7	0	2.7
Presentación	2.7	0	2.7
Foros de discusión	0	10	10
Metodoloxías baseadas en investigación	2.2	0	2.2
Lección maxistral	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Traballos dos estudantes a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia.
Aprendizaxe colaborativa	Procedemento de ensino mediante a organización da clase en pequenos grupos para traballar de forma coordinada e desenvolver tarefas académicas.
Debate	Charla aberta entre grupos de estudantes centrada nun tema dos contidos da materia.
Presentación	Exposición por parte dos estudantes sobre contidos da materia.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nun contorno virtual para debatir sobre temas relacionados co ámbito académico.
Metodoloxías baseadas en investigación	Exposición previa de aspectos introductorios, fundamentais ou básicos da materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos aspectos máis importantes de cada tema, explicando conceptos, clasificacións, técnicas, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Traballos do alumnado a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia.

Avaliación		Cualificación	Competencias Avaliadas			
	Descrición					
Traballo tutelado	Traballos do alumnado a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia.	30	CB1 CB4 CB5	CG5 CG6 CG8	CE5 CE7 CE8 CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16	CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11
Aprendizaxe colaborativa	Traballo en aula en pequenos grupos para desenvolver de forma coordinada tarefas académicas	20	CB1 CB4 CB5	CG5 CG6 CG8	CE5 CE7 CE8 CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16	CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes centrada nun tema ou temas dos contidos da materia.	10	CB1 CB4 CB5	CG5 CG6 CG8	CE5 CE7 CE8 CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16	CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente sobre un dos contidos da materia	10	CB1 CB4 CB5	CG5 CG6 CG8	CE5 CE7 CE8 CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16	CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11

Foros de discusión	Debate desenvolvido nun contorno virtual sobre temas relativos o ámbito académico	10	CB1 CB4 CB5	CG5 CG6 CG8	CE5 CE7 CE8 CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16	CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11
Lección maxistral	Exame dos contidos da materia	20	CB1 CB4 CB5	CG5 CG6 CG8	CE5 CE7 CE8 CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16	CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11

Outros comentarios sobre a Avaliación

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Graham, G., Holt-Hale, S.A., Parker, M., **Children moving: A reflective approach to teaching physical education with movement analysis wheel**, McGraw Hill., 2012

Gallahue, D.L., Ozmun, J.C., Goodway, J., **Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults**, 6th, McGraw Hill, 2006

Department of Education, Victoria, **Fundamental motor skills: A manual for classroom teachers**, 1996

Gallahue, D.L., Donnelly F.C., **Developmental physical education for all children**, Human Kinetics, 2007

Hulteen, R.M., Morgan, P.J., Barnett, L.M., Stodden, D.F., Lubans, D.R., **Development of Foundational Movement Skills: A Conceptual Model for Physical Activity Across the Lifespan**, 10.1007/s40279-018-0892-6, 2018

William J. Vincent, **Statistics in Kinesiology**, 3th, Human Kinetics, 2005

Bibliografía Complementaria

Ulrich, D.A., **TGMD 2 Test of gross motor development examiner's manual**, PRO-ED, 2000

Giblin, S., Collins, D., Button, C., **Physical Literacy: Importance, Assessment and Future Directions**, 44(9), 1177-1184, 2014

Thomas, J.R., Nelson, J.K., Silverman, S.J., **Research methods in physical activity**, 7th, Human Kinetics, 2015

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Análise de experiencias interdisciplinares/P02M178V01102

Aplicación das TIC na innovación educativa/P02M178V01106

Deseño de proxectos interdisciplinares/P02M178V01103

A contorna como recurso educativo/P02M178V01101

Metodoloxía de investigación educativa/P02M178V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e innovación en educación musical**

Materia	Investigación e innovación en educación musical			
Código	P02M178V01209			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Costa Vázquez, Luís			
Profesorado	Casal de la Fuente, Lucía Costa Vázquez, Luís			
Correo-e	luiscosta@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende proporcionar por unha banda uns coñecementos básicos para a aproximación ao campo da investigación nos espazos educativos, mediante o coñecemento tanto da epistemoloxía da investigación, como das principais liñas de investigación na axenda educativas actuais. Pola outra proporcionará unha aproximación a experiencias educativas en música coa finalidade de crear no alumnado unha conciencia flexible e crítica cos modelos destes ensinamentos.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CE1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
CE2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
CE5	Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas
CE6	Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación
CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación
CE14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social

CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT8	Ser capaz de comunicarse cos seu compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer as liñas e metodoloxías de investigación máis actualizadas no ámbito da educación musical.	CB1 CB5 CG3 CG6 CE1 CE2 CE5 CE6 CE10 CE11 CE14 CE18 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT10
Coñecer experiencias variadas e representativas no campo da investigación en educación musical	CB1 CB5 CG3 CG6 CG7 CE1 CE2 CE5 CE6 CE10 CE11 CE14 CE18 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT10

Desenvolver a capacidade para deseñar e implementar proxectos de investigación no ámbito da educación musical

CB1
CB2
CB4
CG1
CG3
CG6
CG7
CE1
CE2
CE5
CE6
CE7
CE8
CE10
CE11
CE14
CE18
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT8
CT10

Contidos

Tema

1- Aspectos xerais da investigación educativa.	1.1. Metodos e ferramentas para a investigación en educación 1.2. Experiencias en investigación educativa.
2- Investigación en educación musical.	2.1. Estratexias e metodoloxías na educación musical 2.2. Diferentes enfoques prácticos. 2.3. Estudos de caso en educación musical

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiro	0	15	15
Seminario	3	15	18
Lección maxistral	7	30	37
Presentación	1	0	1
Estudo de casos	2	0	2
Cartafol/dossier	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Obradoiro	Búsqueda de informacións en rede
Seminario	Posta en común e debate de diferentes propostas de estudos de caso
Lección maxistral	Descrición das principais liñas de investigación, metodoloxías e paradigmas en investigación en Educación Musical
Presentación	Descrición xeral do contido do módulo
Estudo de casos	Presentación de estudos de caso

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	seguimiento por videoconferencia
Seminario	seguimiento por videoconferencia
Obradoiro	seguimiento por videoconferencia
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	seguimiento por videoconferencia

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Obradoiro	principalmente non presencial	25	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE2	CT2
			CB4	CG6	CE5	CT3
			CB5	CG7	CE6	CT4
					CE7	CT5
					CE8	CT6
					CE10	CT8
					CE11	CT10
					CE14	
					CE18	
			CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE2	CT2
			CB4	CG6	CE5	CT3
			CB5	CG7	CE6	CT4
Seminario	principalmente non presencial	25			CE7	CT5
					CE8	CT6
					CE10	CT8
					CE11	CT10
					CE14	
					CE18	
			CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE2	CT2
			CB4	CG6	CE5	CT3
			CB5	CG7	CE6	CT4
					CE7	CT5
					CE8	CT6
					CE10	CT8
					CE11	CT10
Lección maxistral	Principalmente non presencial	25			CE14	
					CE18	
			CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE2	CT2
			CB4	CG6	CE5	CT3
			CB5	CG7	CE6	CT4
					CE7	CT5
					CE8	CT6
					CE10	CT8
					CE11	CT10
					CE14	
					CE18	
			CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE2	CT2
Cartafol/dossier	entrega e presentación de traballos	25	CB4	CG6	CE5	CT3
			CB5	CG7	CE6	CT4
					CE7	CT5
					CE8	CT6
					CE10	CT8
					CE11	CT10
					CE14	
					CE18	
			CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG3	CE2	CT2
			CB4	CG6	CE5	CT3
			CB5	CG7	CE6	CT4
					CE7	CT5
					CE8	CT6
					CE10	CT8
					CE11	CT10
					CE14	
					CE18	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado que se non realiza un seguemento regular da materia:

- Realización de unha proba escrita sobre contidos do módulo. O alumnado nesta situación debe contactar co docente para que lle sexan concretadas as fontes a partir das que preparar esta proba- Entrega de un proxecto de investigación en educación musical. Debe contactarse co docente para concretar as características deste traballo.

As datas oficiais do exames pódense consultar na web do mestrado: <http://dides.webs.uvigo.es/gl/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Marín, Ricardo (ed), **Investigación en educación artística**, Universidad de Granada, 2005

Pascual Mejía, Pilar, **Didáctica de la música**, Pearson-Prentice Hall, 2005

Díaz, Maravillas; Giráldez, Andrea (coord), **Investigación cualitativa en educación musical**, Grao, 2013

Giráldez, Andrea (Coord.), **Música: investigación, innovación y buenas prácticas**, Grao, 2010

Bibliografía Complementaria

Pascual Mejía, Pilar, **Didáctica de la música - Infantil**, Pearson-Prentice Hall, 2005

Albert, M^aJosé, **La investigación educativa: claves teórica**, McGraw Hill, 2009

Latorre, Antonio, **La investigación- acción: conocer y cambiar la práctica educativa**, Grao., 2004

Bizquerra, Rafael (coord), **Metodología de la investigación educativa**, La Muralla, 2009

López, Rubén; San Cristóbal, Ursula, **Investigación artística en música**, varios, 2013

Díaz, Maravillas (Coord.), **Introducción a la investigación en educación musical**, Enclave Creativa, 2006

McPherson, Gary E., & Graham F. Welch (Eds.), **Music Learning and Teaching in Infancy, Childhood, and Adolescence. An Oxford Handbook of Music Education**, Oxford University Press, 2018

Zeserson, Katherine, Welch, Graham, Burn, Sara, Saunders, Jo, & Himonides, Evangelos, **Inspiring music for all. Next steps in innovation, improvement and integration**, <https://www.phf.org.uk/publications/inspiring-music>, Paul Hamlyn Foundation, 2014

Cremades, Roberto (Coord.) (2017), **Desarrollo de la expresión musical en Educación Infantil**, Paraninfo, 2017

Cremades, Roberto (Coord.), **Desarrollo de la expresión musical en Educación Primaria**, Paraninfo, 2017

Gómez Espinosa, Juan, **Didáctica de la música: manual para maestros de infantil y primaria**, UNIR Editorial, 2015

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Expresión musical e novas tecnoloxías. Estratexias didácticas/P02M178V01210

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Deseño de proxectos interdisciplinares/P02M178V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS**Expresión musical e novas tecnoloxías. Estratexias didácticas**

Materia	Expresión musical e novas tecnoloxías. Estratexias didácticas			
Código	P02M178V01210			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Alonso Monteagudo, Julio Carlos			
Profesorado	Alonso Monteagudo, Julio Carlos			
Correo-e	julalonso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende amosar ao alumnado parte das ferramentas que as novas tecnoloxías achegan á música. Intentarase transmitir a importancia de estas ferramentas, así como as diferentes posibilidades que ofrecen para o proceso de ensino-aprendizaxe dentro do ámbito educativo, especialmente na educación musical.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
CE1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
CE3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
CE9	Ensaia e avaliar planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
CE11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación
CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares
CT1	Capacidade de análise e síntese

CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
CT11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os principais criterios de selección e de secuenciación do material didáctico musical.	CB2 CB3 CG8 CE3 CE9 CE11 CE17 CT1 CT3 CT6 CT10
Emprgear as TIC e as novas tecnoloxías aplicadas á música como ferramentas educativas interdisciplinares.	CB1 CB5 CG3 CG6 CG8 CE7 CE17 CT2 CT6 CT10
Deseñar unidades didácticas e traballos por proxectos emprgando recursos sonoros innovadores.	CB3 CB4 CG1 CG3 CG4 CG6 CG7 CE3 CE9 CE17 CT2 CT4 CT6 CT10 CT11 CT13
Valorar a importancia da expresión musical no contexto global do desenvolvemento intelectual e personal do alumnado de Educación Infantil e Primaria, considerando a súa contribución a aspectos como a multiculturalidade, a sustentabilidade, a inclusión social e as relacións de xénero.	CB1 CB2 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8 CE1 CE7 CE11 CT2 CT4 CT11 CT13

Contidos

Tema

A expresión musical como recurso didáctico interdisciplinar.	Estratexias didácticas. A aula de música actual. A interdisciplinaridade desde a expresión musical.
As novas tecnoloxías da información e da comunicación no ámbito educativo.	Exploración e creación de recursos para a aplicación na aula desde a perspectiva do docente e do alumnado. As novas tecnoloxías na aula de música actual.
Aplicacións informáticas específicas dirixidas á expresión musical. O seu emprego no deseño de unidades didácticas e de traballos por proxectos.	Aplicacións para traballar a educación auditiva, o ritmo, a melodía, a lectura-escritura musical, a entoación, dictados... Coñecemento dos recursos dispoñibles na rede en relación coa expresión musical e as novas tecnoloxías.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	3	0	3
Traballo tutelado	2	2	4
Obradoiro	3	27	30
Prácticas con apoio das TIC	6	21	27
Traballo	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar cualquier proceso de ensino-aprendizaxe co fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxetivos que se queren acadar vencellados a un programa formativo. Con iso preténdese obter información relevante que permita artellar a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativos, basados nos coñecementos previos do alumnado.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Traballo tutelado	Traballos e tarefas que os alumnos e alumnas levan a cabo fundamentalmente na aula para afondar dun xeito máis práctico na materia.
Obradoiro	Modo formativo orientado á aplicación da aprendizaxe na que se poden combinar varias metodoloxías / probas (exposicións, simulacións, debates, resolución de problemas, prácticas guiadas, etc.) a través do cal os alumnos desenvolven tarefas eminentemente prácticas sobre un tema específico, co apoio e supervisión do profesorado.
Prácticas con apoio das TIC	Metodoloxía que permite aos alumnos aprender de forma eficaz, a través de actividades prácticas (demostracións, simulacións, etc.) da teoría dun campo de coñecemento, a través do uso de tecnoloxías da información e as comunicacións. As TIC supoñen un excelente soporte e canle para o tratamento da información e aplicación práctica do coñecemento, facilitando a aprendizaxe eo desenvolvemento de habilidades por parte do alumnado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Avaliación dos traballos realizados no laboratorio de informática.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Obradoiro	Modo formativo orientado á aplicación da aprendizaxe na que se poden combinar varias metodoloxías / probas (exposicións, simulacións, debates, resolución de problemas, prácticas guiadas, etc.) a través do cal os alumnos desenvolven tarefas eminentemente prácticas sobre un tema específico, co apoio e supervisión do profesorado.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG3 CG4 CE1 CE3 CE7 CE9 CE11 CT1 CT4
Prácticas con apoio das TIC	Metodoloxía que permite aos alumnos aprender de forma eficaz, a través de actividades prácticas (demostracións, simulacións, etc.) da teoría dun campo de coñecemento, a través do uso de tecnoloxías da información e as comunicacións. As TIC supoñen un excelente soporte e canle para o tratamento da información e aplicación práctica do coñecemento, facilitando a aprendizaxe eo desenvolvemento de habilidades por parte do alumnado.	25	CB2 CB3 CB6 CB8 CG1 CG3 CG6 CG8 CE1 CE3 CE7 CE9 CE11 CE17 CT3 CT6 CT10

Traballo	Elaboración dun traballo proposto polo profesor ou profesora e que versará sobre os contidos da materia.	60	CB1 CB3 CB5	CG1 CG7 CG8	CE1 CE3 CE7 CE9 CE11 CE17	CT1 CT2 CT3 CT6 CT10 CT11 CT13
----------	--	----	-------------	-------------	---------------------------	--------------------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non asista ás clases ou que non acade a asistencia mínima para ser avaliado como alumnado presencial, deberá poñerse en contacto co profesorado da materia, o cal lle indicará as tarefas que debe realizar para superar a mesma. Estas tarefas consistirán fundamentalmente en entregar os traballos e prácticas non realizadas ademais doutros que amosen o acadamento das competencias asociadas aos contidos da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jame Day, **Apps para músicos**, 1ª Edición, Redbook ediciones, 2018

Elizabeth C. Axford, **Music Apps for Musicians and Music Teachers**, Rowman & Littlefield Publishers, 2015

Andrew R. Brown, **Music Technology and Education: Amplifying Musicality**, 2ª Edición, Rutledge, 2014

Andrew King, Evangelos Himonides & S. Alex Ruthmann, **The Routledge Companion to Music, Technology, and Education**, 1ª Edición, Routledge, 2016

S. Alex Ruthmann & Roger Mantie, **The Oxford Handbook of Technology and Music Education**, 1ª Edición, Oxford University Press, 2017

Gary E. McPherson & Graham F. Welch, **Creativities, Technologies, and Media in Music Learning and Teaching: An Oxford Handbook of Music Education. Volume 5**, 5ª Edición, Oxford University Press, 2018

Bibliografía Complementaria

Luis Torres Otero, **Las TIC en el aula de música. Bases Metodológicas y posibilidades prácticas**, 1ª Edición, Editorial MAD: Psicoeduca. Eduforma, 2010

Oswaldo Lorenzo Quiles, Ricardo N. López León & Oleana S. Latorre Rodríguez, **Maestros de educación musical: contexto profesional**, 1ª Edición, Aljibe Ediciones, 2016

Maravillas Díaz & Andrea Giráldez (coords.), **Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical. Una selección de autores relevantes**, 1ª Edición, Editorial Graó, 2007

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Investigación e innovación en educación musical/P02M178V01209

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Investigación e innovación en educación musical/P02M178V01209

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Aplicación das TIC na innovación educativa/P02M178V01106

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación e innovación en didáctica das artes visuais				
Materia	Investigación e innovación en didáctica das artes visuais			
Código	P02M178V01211			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Paz García, María Begoña			
Profesorado	Paz García, María Begoña			
Correo-e	marpaz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O coñecemento de metodoloxías baseadas en artes permitirá a actualización do futuro profesorado para a aplicación de estratexias innovadoras na educación plástica e visual na ensinanza de Infantil e Primaria. Empregarase unha metodoloxía participativa e experimental, favorecendo a reflexión e análise de proxectos innovadores centrados na educación artística (contidos, estratexias e actividades).			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
CE5	Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas
CE6	Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación
CE9	Ensañar e avaliar planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer as diferentes metodoloxías de investigación e innovación no campo da didáctica das artes visuais.	CB1 CB3 CB5 CG4 CG8 CE5 CE10 CE14 CT10
Adquirir metodoloxías de investigación, innovación e acción docente baseadas nas artes visuais.	CB1 CB2 CB3 CB5 CG4 CE5 CE14 CT3 CT6
Analizar e valorar diferentes modelos de investigación e innovación docente baseadas nas artes visuais nos contextos formais e non-formais.	CB2 CB3 CB4 CG3 CG4 CE6 CE9 CT3 CT9 CT10

Contidos

Tema	
Liñas contemporáneas de investigación e innovación en didáctica das artes plásticas e visuais	Definición, temáticas, estrutura, problemas e tarefas
Proxectos artísticos de investigación e innovación docente na didáctica das artes visuais	Contextos contemporáneos: museos, centros de arte, proxectos socioculturais, etc.
Investigación Educativa Baseada en Artes en Infantil e Primaria	Utilización de procesos artísticos (visuais, performativos...) como ferramentas de investigación para rexistrar os fenómenos e experiencias de estudo. Experiencias actuais en relación a innovación e investigación en Educación Artística.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Aprendizaxe colaborativa	3.5	10	13.5
Obradoiro	5	15	20
Traballo tutelado	3.5	10	13.5
Metodoloxías baseadas en investigación	0	25	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de un traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Aprendizaxe colaborativa	Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os/as alumnos/as son responsables da súa aprendizaxe e dos/as compañeiros/as nunha estratexia de corresponsabilidade para acadar metas e incentivos grupais.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos sobre metodoloxías baseadas en artes
Traballo tutelado	O/a estudante elabora un documento reflexivo sobre a temática da materia o que inclúe a búsqueda e recollida de información lectura e manexo de bibliografía
Metodoloxías baseadas en investigación	Aplicación de metodoloxías para a investigación, análise de fontes documentais, análise de casos concretos, etc.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	A atención personalizada realizarase tanto nas sesións presenciais como en horas de tutorías. As tutorías poderán ser mediante medios telemáticos (despacho virtual do campus remoto,...) ou presenciais, baixo cita concertada.
Obradoiro	A atención personalizada realizarase tanto nas sesións presenciais como en horas de tutorías. As tutorías poderán ser mediante medios telemáticos (despacho virtual do campus remoto,...) ou presenciais, baixo cita concertada.
Traballo tutelado	A atención personalizada realizarase tanto nas sesións presenciais como en horas de tutorías. As tutorías poderán ser mediante medios telemáticos (despacho virtual do campus remoto,...) ou presenciais, baixo cita concertada.
Metodoloxías baseadas en investigación	A atención personalizada realizarase en horas de tutorías mediante medios telemáticos (despacho virtual do campus remoto,...) ou presenciais, baixo cita concertada.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Aprendizaxe colaborativa	Presentación oral da aprendizaxe adquirida no traballo grupal	15	CB3 CB4 CG3 CG4 CG8	CE5 CE9 CE14	CT3 CT6 CT10
Obradoiro	Realización de actividades para a adquisición de coñecementos sobre metodoloxías para a ensinanza das artes	35	CB1 CB2 CB3 CB5	CG4 CG8 CE5 CE9 CE14	CT3 CT6 CT10
Traballo tutelado	O/a estudante elabora de maneira individual un documento de análise e reflexión crítica e sobre un tema de estudo concreto, onde se reflexarán os coñecementos adquiridos nas sesións maxistras	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CE6 CE9	CT3 CT6 CT9 CT10
Metodoloxías baseadas en investigación	Aplicación de metodoloxías baseadas en investigación para o estudo da educación en artes	25	CB4 CB5 CG3 CG4 CG8	CE5 CE6 CE10 CE14	CT3 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado que siga a avaliación continua:

O alumnado que siga a avaliación continua terá que entregar todos o traballos, exercicios e probas para ser avaliado nesta modalidade.

Alumnado que non siga a avaliación continua:

A/o alumna ou alumno que non siga a avaliación continua debe contactar ao inicio do cuatrimestre coa docente da materia para coñecer en detalle os traballos e exercicios a entregar.

SEGUNDA CONVOCATORIA

No caso do alumnado que aínda asistindo regularmente a clase e realizando as entregas parciais non logren superar a materia deberá presentar na segunda convocatoria so aqueles traballos ou exercicios que non alcanzasen a nota mínima de 5.

Alumnado que non siga a avaliación continua:

A/o alumna ou alumno que non siga a avaliación continua debe contactar ao inicio do cuatrimestre coa docente da materia para coñecer en detalle os traballos e exercicios a entregar

O calendario de exames pódese consultar en <http://dides.webs.uvigo.es/gl/docencia>

As tutorías realizaranse no horario de tutorías establecido.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

D. Efland, A. Freedman, K., Stuhr, P., **La educación en el arte posmoderno**, 1ª ed., Paidós, 2003

Hernández, F., **La investigación basada en las artes. Propuestas para repensar la investigación en educación**, 2008

Acaso, M., **Art Thinking: Cómo el arte puede transformar la educación**, 1ª ed., Paidós, 2017

Bibliografía Complementaria

Marín, R. (ed), **Educación en Investigación Artística**, 1ª ed., Universidad de Granada, 2005

Martínez, L., Gutiérrez, R., Escaño, C. (coord.), **Nuevas propuestas de acción en educación**, 1ª ed., Universidad de Málaga, 2005

Acaso, M., **Pedagogías invisibles: El espacio del aula como discurso (mayor)**, 1ª ed., Libros de la Catarata, 2012

Fontán del Junco, M., Bordes, J., Capa, A., **El juego del arte. Pedagogía, arte y diseño**, 1ª ed., Fundación Juan March / Editorial Arte y Ciencia, 2019

Huerta, R., de la Calle, R., **La mirada inquieta**, 1ª ed., Universitat València, 2005

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Procesos e estratexias en fotografía e arte contemporánea				
Materia	Procesos e estratexias en fotografía e arte contemporánea			
Código	P02M178V01212			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ezquieta Llamas, Iciar			
Profesorado	Ezquieta Llamas, Iciar			
Correo-e	iciarezquieta@uvigo.es			
Web	http://fcced.uvigo.es/es/estudios/master-iideeip			
Descrición xeral	Novas formas e usos da imaxe fotográfica no marco contemporáneo das artes visuais. Procesos de comprensión, lectura e produción de imaxes. Plantexamentos educativos			
Competencias				
Código				
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación			
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo			
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos			
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades			
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo			
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida			
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común			
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse			
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade			
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio			
CE12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas			
CE13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos			
CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares			
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa			
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares			
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados			
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias

Experimentar e vivenciar procesos de aprendizaxe artístico vinculados coa fotografía e a arte contemporánea en diferentes contextos.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG3
CG4
CG6
CG8
CE8
CE12
CE13
CE17
CT3
CT6
CT9
CT10

Aprender estratexias de ensinanza baseada na sensibilidade estética. Aplicalas a proxectos didácticos en artes visuais.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG3
CG4
CG6
CG8
CE8
CE12
CE13
CE17
CT3
CT6
CT9
CT10

Contextualizar, analizar e observar diferentes exemplos de procesos e estratexias artísticas vinculadas á ensinanza-aprendizaxe da fotografía e das artes visuais na contemporaneidade.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG3
CG4
CG6
CG8
CE8
CE12
CE13
CE17
CT3
CT6
CT9
CT10

Contidos

Tema

Procesos de creación e aprendizaxe artístico vinculado coa imaxe, a fotografía e a arte contemporánea. Fotografía, linguaxe visual e arte contemporánea en contextos formais e non-formais. Educación Infantil e Primaria.

Sensibilidade, estética e prácticas actuais na didáctica das artes visuais na contemporaneidade. Fotografía e imaxe Prácticas actuais na didáctica das artes visuais na contemporaneidade

Estratexias de ensinanza-aprendizaxe para o desenvolvemento de procesos artísticos e educativos. Estratexias de ensinanza-aprendizaxe: Procesos artísticos. Proxectos artísticos e culturais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	4	11	15
Lección maxistral	5	0	5

Obradoiro	4	11	15
Aprendizaxe colaborativa	2	18	20
Metodoloxías baseadas en investigación	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Elaboración proxecto sobre a temática da materia
Lección maxistral	Presentación teórica dos contidos da materia
Obradoiro	Prácticas de taller na aula e resolución de exercicios
Aprendizaxe colaborativa	Resolución de traballos en grupo
Metodoloxías baseadas en investigación	Análisis de fontes documentais sobre os contidos da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Apoio docente continuado. O/a alumno/a poderá acudir ás correspondentes tutorías.
Obradoiro	Apoio docente continuado. O/a alumno/a poderá acudir ás correspondentes tutorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Desarrollo e adecuación á propostas de traballo plantexado.	40	
Lección maxistral	Asistencia activa e implicación . resolución práctica.	10	
Obradoiro	Adecuación contidos e plantexamentos. Grado de resolución, capacidade creativa e valor plástico.	35	
Aprendizaxe colaborativa	Implicación. Participación activa e resolutive no plantexamento de tarefas e resolución dialóxica de problemas.	5	
Metodoloxías baseadas en investigación	Capacidade crítica, de análise e de comunicación de coñecementos e ideas adquiridas	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia as clases é obligatoria para superar a materia (asistencia - 80%). Aqueles alumnos/as no presenciais ou que non asistan ó total das clases deben pórse en contacto co profesor/a.

Aqueles alumnos que non superen a materia deben presentarse á segunda convocatoria de Xullo.

Para información sobre as datas de avaliación consultar a web do mestrado:

<http://dides.webs.uvigo.es/gl/docencia/guias-docentes>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Acaso, María y Megías, Clara, **Art thinking. Cómo el Arte puede transformar la educación**, 1ª ed, Paidós, 2017

Meyerowitz, Joel, **Mirar**, 1ª ed, Gustavo Gili, 2018

Fontcuberta, Joan, **La cámara de Pandora La fotografi@ después de la fotografía**, 2ª ed, GG, 2015

Hockney, David, **Una historia de las imágenes**, 1ª ed, Siruela, 2018

Marchán Fiz, Simón, **Del arte objetual al arte de concepto**, 11ª ed, Akal, 2012

Arnheim, Rudolf, **Arte y percepción visual : psicología del ojo creador**, 2ª ed, Alianza Forma, 2002

Marco Antonini...[et al.], **Fotografía experimental : manual de técnicas y procesos alternativos**, Blume, 2015

Bibliografía Complementaria

Barthes, Roland, **La cámara lúcida. notas sobre la fotografía**, 1ª ed, Paidós, 1997

Sontang, Susan, **Sobre la fotografía**, Edhasa, 1991

Berger, John, **Para entender la fotografía**, Gustavo Gili, 2005

Chevrier, Jean-François, **La fotografía entre las bellas artes y los medios de comunicación**, Gustavo Gili, 2007

Dussel, I. y Gutierrez, D, **Educación la mirada: políticas y pedagogías de la imagen**, Manantial, 2006

Porcher, Louis, **La Fotografía y sus usos pedagógicos**, Kapelus, 1977

Tausk, Petr, **Historia de la fotografía en el siglo XX : de la fotografía artística al periodismo gráfico**, Gustavo gili, 1978

Sougez, marie Loup, **Historia de la fotografía**, 6ª ed, Cátedra, 1996

Fontcuberta, Joan, **Fotografía: Conceptos y Procedimientos**, Gustavo Gili, 1990

Freund, Geselle, **La fotografía como documento social**, 2ª ed, Gustavo Gili, 2017

Fontcuberta, Joan, **La furia de las imágenes. Notas sobre la posfotografía**, 1ª ed, Galaxia Gutenberg, 2016

Krauss, Rosalind, **Paisajes de la escultura moderna**, Akal, 2002

Guasch, Ana María, **El arte en la era de lo global**, Alianza Forma, 2016

Gombrich, E.H, **Los usos de las imágenes : estudios sobre la función social del arte y la comunicación visual**, 1ª ed, Debate, 2003

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e innovación en didáctica da lingua e a literatura estranxeira (inglés/francés)**

Materia	Investigación e innovación en didáctica da lingua e a literatura estranxeira (inglés/francés)			
Código	P02M178V01213			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 3	Carácter OP	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Francés Galego Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Revisión de metodoloxías innovadoras no ámbito da didáctica da lingua e literatura estranxeira (inglés/francés).			

Competencias

Código				
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación			
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo			
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos			
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades			
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo			
CG2	Dominar a expresión e a comprensión de xeito oral e escrito dun idioma estranxeiro			
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida			
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común			
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse			
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida			
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade			
CE4	Desenvolver a competencia lingüística en lingua estranxeira orientada cara á docencia nas áreas específicas			
CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación			
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio			
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas			
CE11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación			
CE12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas			
CE13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos			
CE14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos			

CE15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
CE16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinarios
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas
CT4	Traballar de xeito colaborativo
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
CT8	Ser capaz de comunicarse cos seu compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
CT11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Valorar a importancia da innovación e a investigación como estratexias para mellorar a calidade educativa na área da lingua e a literatura estranxeira en Educación Infantil e Primaria.	CB1 CB3 CB5 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8 CE7 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE17 CE18 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT13

Desenvolver os aspectos clave da formación inicial do profesorado de LLE.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CG8
CE4
CE7
CE8
CE10
CE11
CE12
CE13
CE14
CE15
CE16
CE17
CE18
CT1
CT2
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT13

Analizar criticamente o currículo de lingua e literatura estranxeira, as prácticas docentes e os materiais didácticos habituais.

CB1
CB3
CB5
CG6
CG8
CE7
CE12
CE13
CE14
CE15
CE16
CE17
CE18
CT1
CT2
CT4
CT5
CT6
CT8
CT9
CT10

Formular propostas de investigación e innovación educativa en contextos escolares e extraescolares na área obxecto de estudo.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8 CE4 CE7 CE8 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CE17 CE18 CT1 CT2 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT13
---	--

Contidos

Tema

A investigación en educación lingüística e literaria- Conceptualización, características e paradigmas. en lingua estranxeira. - Principais liñas e ámbitos de investigación.

Innovación nos procesos educativos en educación- Conceptos fundamentais en innovación educativa. lingüística e literaria en lingua estranxeira nas etapas de Infantil e Primaria. - Modelos e tendencias.
- Análises de prácticas efectivas.
- Deseño de ferramentas e recursos de innovación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo previo	2	2	4
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	48	58
Actividades introdutorias	1	2	3
Presentación	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo previo	Ao inicio da actividade lectiva, o profesor presentará e comentará bibliografía e recursos en liña útiles para acadar os obxectivos da materia.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Ao longo do curso, o profesor propondrá ao alumnado a realización do proxecto que se deberá preparar para presentar na data do exame oficial. Todos os proxectos serán de carácter grupal e as instrucións para a súa realización serán facilitadas polo profesor na presentación da materia. Nas sesións presenciais, o profesor guiará o alumnado para a execución dos proxectos mediante a realización de actividades grupais e colaborativas.
Actividades introdutorias	Na primeira sesión, o profesor explicará os obxectivos, contidos, planificación e metodoloxía docente, avaliación e procedementos de atención personalizada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo previo	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación						
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas				
PresentaciónO alumnado, organizado en grupos de traballo, desenvolverá un proxecto, que consistirá na elaboración dunha secuencia pedagóxica. O proxecto será entregado na plataforma de aprendizaxe na data oficial do exame e avaliado segundo unha grade de avaliación proposta polo profesor na primeira sesión presencial. Na data oficial do exame, cada grupo presentará o seu proxecto en lingua inglesa ou francesa. Cada grupo disporá dun máximo de 20 minutos para a súa presentación.	100	CB1	CG2	CE4	CT1	
		CB2	CG3	CE7	CT2	
		CB3	CG4	CE8	CT4	
		CB4	CG6	CE10	CT5	
		CB5	CG7	CE11	CT6	
			CG8	CE12	CT7	
				CE13	CT8	
				CE14	CT9	
				CE15	CT10	
				CE16	CT11	
				CE17	CT13	
				CE18		

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e os prazos das avaliacións estarán expostas desde o inicio do curso na web da materia e na web da facultade.

1. Avaliación en primeira convocatoria

1.a. Avaliación presencial

O alumnado terá que realizar e presentar oralmente un proxecto en grupo, que consistirá na elaboración dunha secuencia pedagóxica AICLE. O proxecto será avaliado polo profesor de acordo cunha grade de avaliación disponibilizada na plataforma de aprendizaxe. As presentacións de proxectos serán feitas no día, hora e lugar establecidos no calendario oficial de exames.

1.b. Avaliación non presencial

O alumnado que non puiden ou non desexar vir á clase deberá solicitar ao profesor facer a avaliación non presencial ao longo das dúas primeiras semanas de aulas. A avaliación non presencial consistirá na realización dun exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. O tipo de exame e a grade de avaliación que usará o profesor estarán dispoñíbeis na web da materia.

2. Avaliación en segunda convocatoria

O alumnado que non concorrer a ningunha avaliación (presencial ou non presencial) en primeira convocatoria será avaliado como non presentado. O alumnado que concorrer á segunda convocatoria deberá realizar un exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. En segunda convocatoria non se terá en conta o traballo realizado na primeira convocatoria.

3. Linguas de traballo

As linguas de traballo da materia serán o francés e o inglés. O profesor comunicárase co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, en lingua francesa ou inglesa. Sempre que o profesor non dea outras indicacións, alumnado poderá empregar calquera das linguas de traballo. Os enunciados dos exames estarán redactados en lingua francesa e

inglesa, pero o alumnado poderá realizalo en calquera das dúas linguas.

Fica prohibida a utilización do tradutor automático en calquera actividade de aprendizaxe ou na comunicación co profesor. O uso repetido da tradución automática nun proxecto ou nun exame poderá supor a invalidación dos mesmos.

3. Alumnado con necesidades educativas especiais (NEE)

O alumnado que presentar necesidades educativas especiais por dificultades específicas de aprendizaxe poderá se obxecto dunha adaptación do sistema de avaliación. Esta adaptación, deseñada entre o profesor e o alumnado implicado, procurará garantir o recurso a todos os medios necesarios para que o alumnado con NEE poida demostrar a consecución dos obxectivos da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- BERTOCCHINI, P. e COSTANZO, E., **Manuel de formation pratique pour le professeur de FLE**, 2, Clé Internationale, 2017
- CAMERON, L., **Teaching language to young learners**, Cambridge University Press, 2002
- CAUSA, M., **Formation initiale et profils d'enseignants de langues - Enjeux et questionnements.**, De Boek, 2012
- CUQ, J. P. / GRUCA, I., **Cours didactique du français langue étrangère et seconde**, 3, Presses Universitaires de Grenoble, 2017
- ELLIS, R., **Task-based Language Learning and Teaching**, 1, Oxford University Press, 2003
- HINKEL, E., **Handbook of research in second language teaching and learning. Vol. 2**, 1, Routledge, 2011
- LEOW, R.P., **The Routledge Handbook of Second Language Research in Classroom Learning**, 1, Routledge, 2019
- LONG, M., **Second Language Acquisition and Task-Based Language Teaching**, 1, Wiley, 2015
- LONG, M.H. / DOUGHTY, C.J., **The Handbook of Language Teaching**, Blackwell, 2009
- MACKEY, A. / GRASS, S.M., **Research Methods in Second Language Acquisition**, 1, Wiley-Blackwell, 2012
- PINTER A., **Teaching Young Language Learners**, Oxford University Press, 2017
- ROBINSON, P., **The Routledge Encyclopedia of Second Language Acquisition**, 1, Routledge, 2013
- SLATTERY, M. / WILLIS, J., **English for primary teachers. A handbook of activities and classroom language.**, Oxford University Press, 2014
- VANTHIER H., **L'enseignement aux enfants en classe de langue**, Clé Internationale, 2009
- ##### Bibliografía Complementaria
- ASHER, J., **Learning another language through actions**, 7, Sky Oaks, 2012
- COOK, V., **Second Language Learning and Language Teaching**, 4, Hodder, 2008
- ELLIS, R. et al., **Task-Based Language Teaching Theory and Practice**, Cambridge University Press, 2020
- GORDON, T., **Teaching Young Children a Second Language**, 1, Praeger, 2007
- GRIFFEE, D. T., **An Introduction to Second Language Research Methods**, 1, TESL-EJ Publications, 2012
- HINKEL, E., **Handbook of research in second language teaching and learning. Vol. 1**, 1, L. Erlbaum Associates, 2005
- LINSE, C., **The Children's Response TPR and Beyond**, Materials Branch, 1983
- MANCHÓN, R. / POLIO, C., **The Routledge Handbook of Second Language Acquisition and Writing**, Routledge, 2021
- MALONE, S., **Introduction to Oral English using the Total Physical Response (TPR) method**, SIL, 2011
- NUNAN, D., **Task-based language teaching**, Cambridge University Press, 2004
- RAY, B. / SEELY, C., **Fluency through TPR Storytelling**, 4, Comkmand Performance Language Institute, 2005
- SHEHADEH, A. / COOMBE, C.A., **Task-based language teaching in foreign language contexts : research and implementation**, 1, John Benjamins, 2012
- WEISS, F., **Jouer, communiquer, apprendre**, Hachette, 2002
- WILLIS, D. / WILLIS, J., **Doing task-based teaching**, Oxford University Press, 2007

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase ter un nivel B1 en inglés e/ou francés.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación e innovación en didáctica das línguas iniciais e as súas literaturas				
Materia	Investigación e innovación en didáctica das línguas iniciais e as súas literaturas			
Código	P02M178V01214			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Agrelo Costas, María Eulalia			
Profesorado	Agrelo Costas, María Eulalia			
Correo-e	magrelo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Abordarase a investigación en didáctica da lingua e da literatura, así como se tratarán cuestións teóricas, métodos, estratexias, prácticas e experiencias conducentes ao deseño de propostas e instrumentos relativos á innovación para a mellora do proceso de ensino-aprendizaxe da lingua e literatura española e galega.			

Competencias	
Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
CE13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinarios específicos
CE14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
CE15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
CE16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinarios
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT12	Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

-Valorar a importancia da innovación e investigación como estratexias para mellorar a calidade educativa na área de linguaxe.	CB1 CB4 CG1 CG3 CE10 CE12 CT1 CT3
-Desenvolver os aspectos clave da formación inicial do profesorado de lingua e literatura.	CG6 CE13 CT6
-Analizar criticamente o currículo de E. Infantil e Primaria para lingua e literatura galega e española, as prácticas docentes e os materiais didácticos habituais.	CG8 CE14 CE15 CT9 CT12
-Formular propostas de investigación e innovación educativa en contextos escolares e extraescolares.	CE16 CE17

Contidos

Tema	
1. A investigación en educación lingüística e literaria.	1.1. Conceptualización, características e paradigmas. 1.2. Principais liñas e ámbitos de investigación.
2. Innovación para a mellora do proceso educativo en educación lingüística e literaria das linguas española e galega.	2.1. Conceptos fundamentais en innovación educativa. 2.2. Modelos e tendencias. 2.3. Análise de prácticas efectivas. 2.4. Deseño de ferramentas e recursos de innovación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	3	10.7	13.7
Cartafol/dossier	0	38.6	38.6
Presentación	4.5	0	4.5
Actividades introdutorias	3	10.7	13.7
Lección maxistral	4.5	0	4.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Resolución de tarefas en pequenos grupos para optimizar a aprendizaxe.
Cartafol/dossier	Elaboración dun arquivador cos rexistros e materiais (notas, traballos, guías, comentarios, probas...) froito das actividades de aprendizaxe realizadas polo alumnado.
Presentación	Exposición verbal sobre cuestións, temas, traballos... propostos.
Actividades introdutorias	Presentación e utilización de fontes documentais (audiovisuais, bibliográficas...) relativas á temática da materia con actividades deseñadas para a súa análise.
Lección maxistral	Exposición oral que se apoia nos medios audiovisuais e se complementa coa interacción co alumnado para transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Orientación en pequenos grupos para facilitar a realización das tarefas asignadas.
Cartafol/dossier	Apoio individual na estruturación, elaboración e revisión do cartafol.
Presentación	Guía na preparación e exposición das diferentes presentacións que se requiran.
Actividades introdutorias	Achega de indicacións e suxestións, tanto individuais como grupais, para favorecer a análise dos diferentes documentos e materiais sinalados para afrontar a materia.

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Aprendizaxe colaborativa	Realización de tarefas en pequenos grupos.	20	CB1 CB4	CG1 CG3 CG6 CG8	CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CE17	CT1 CT6 CT9 CT12
Cartafol/dossier	Elaboración de notas, traballos, guías, comentarios, probas... de xeito individual.	50	CB1 CB4	CG1 CG3 CG6 CG8	CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CE17	CT1 CT3 CT6 CT9 CT12
Presentación	Exposición verbal de cuestións, temas, traballos... propostos.	10	CB1 CB4	CG1 CG3 CG6 CG8	CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CE17	CT1 CT3 CT6 CT9 CT12
Actividades introductorias	Probas mixtas, especialmente a análise de fontes documentais.	20	CB1 CB4	CG1 CG3 CG6 CG8	CE10 CE12 CE13 CE14 CE15 CE16 CE17	CT1 CT3 CT6 CT9 CT12

Outros comentarios sobre a Avaliación

-Para superar a materia é preciso acadar o aprobado en cada unha das probas establecidas.

-De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Nesta convocatoria o alumnado será avaliado a través dun exame de preguntas longas.

-As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Campos-Fígares, M. e Quiles Cabrera, M. C. (eds.), **Repensando la Didáctica de La lengua y la Literatura. Líneas emergentes de investigación**, 1ª ed., Visor Libros, 2019

Colomer, T. e outros, **Narrativas literarias en educación infantil y primaria**, 1ª ed., Síntesis, 2018

Núñez Delgado, P. e Alonso Aparicio, I., **Innovación docente en la didáctica de la lengua y la literatura**, 1ª ed., Octaedro, 2015

Prado Aragonés, J., **Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI**, 1ª ed., Editorial La Muralla, 2004

Quiles Cabrera, Mª C. e outros, **Enredos de palabras: gramática y uso de la lengua en nuevos espacios de comunicación. Investigación en didáctica de la lengua**, 1ª ed., Graó, 2019

Bibliografía Complementaria

López Valero, A. e Encabo, E., **Fundamentos didácticos de la lengua y la literatura**, 1ª ed., Síntesis, 2016

Núñez Delgado, P., **Literacidad y secuencias didácticas en la enseñanza de la lengua y la literatura**, 1ª ed., Octaedro, 2018

Recomendacións

Outros comentarios

Para o mellor aproveitamento da materia cómpre asumir unha participación activa nas aulas, ademais de recomendarse o traballo continuo e afrontarse a entrega das tarefas nas datas establecidas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Practicum				
Materia	Practicum			
Código	P02M178V01215			
Titulacion	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Uxío			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Uxío			
Correo-e	uxio.perez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Prácticum é unha materia obrigatoria do plan de estudos que consta de 6 créditos. O seu propósito central será relacionar a formación adquirida no mestrado cos diferentes contextos educativos innovadores propios da educación do século XXI. Tamén terá un papel chave na formulación de problemas e cuestións necesarias á hora da investigar, co obxecto de situar a práctica profesional innovadora no centro da formación.			

Competencias

Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CE7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
CE9	Ensaia e avalía planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
CE15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
CT8	Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
CT11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social	CB2 CB5 CG4 CG7 CE7 CE9 CE15 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT11 CT13
Relacionar teoría e práctica en contextos educativos reais, tanto no ámbito docente como investigador, aplicando un pensamento crítico, lóxico e creativo	CB2 CB5 CG4 CG7 CE7 CE9 CE15 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT11 CT13
Coñecer e analizar propostas educativas innovadoras, que polas súas características particulares teñan un valor exemplarizante	CB2 CB5 CG4 CG7 CE7 CE9 CE15 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT11 CT13
Ser capaz de recabar información en contextos de Educación Infantil e/ou Primaria para a súa posterior análise e aplicación á proxectos de investigación e/ou innovación educativa	CB2 CB5 CG4 CG7 CE7 CE9 CE15 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT11 CT13

Contidos

Tema

Proxectos de innovación aplicados en contextos escolares e non escolares	Proxectos de innovación aplicados en contextos escolares e non escolares
Recursos para a investigación e a innovación en contexto: aplicación de métodos de recollida de información en situacións reais	Recursos para a investigación e a innovación en contexto: aplicación de métodos de recollida de información en situacións reais
Reflexión sobre a práctica observada como recurso para a investigación e a innovación en Educación Infantil e/ou Primaria	Reflexión sobre a práctica observada como recurso para a investigación e a innovación en Educación Infantil e/ou Primaria
Avances recentes en investigación e innovación no contexto das Didácticas Específicas	Avances recentes en investigación e innovación no contexto das Didácticas Específicas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	0	10	10
Prácticas de campo	75	0	75
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	65	65

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Actividades realizadas polo estudiantado que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simpolsios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, et.), co obxectivo de afondar no coñecemento de temas de estudo relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novidades referentes a un determinado ámbito de estudo.
Prácticas de campo	Actividades desenvolvidas nun contexto externo ao contorno académico universitario (empresas, institucións, organismos, monumentos, et.) relacionadas co ámbito de estudo da materia. Estas actividades céntranse no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a recollida de información, et.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de campo	Actividade supervisada pola persoa titora do centro de prácticas e dirixida pola persoa titora da universidade.
Probos	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Actividade supervisada pola persoa titora da universidade.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas				
Eventos científicos	Valoración por parte da persoa titora da universidade das actividades desenvolvidas en eventos científicos e/ou divulgativos	10	CB5	CG4	CE15	CT1	CT3
				CG7		CT8	CT11
Prácticas de campo	Valoración por parte da persoa titora do centro sobre o desenvolvemento das prácticas	45	CB2	CG4	CE7	CT1	CT2
			CB5	CG7	CE9	CT3	CT5
					CE15	CT6	CT7
						CT8	CT11
						CT13	
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Valoración por parte da persoa titora da universidade da memoria de prácticas	45	CB2	CG4	CE7	CT1	CT2
			CB5	CG7	CE9	CT3	CT5
					CE15	CT6	CT7
						CT8	CT11
						CT13	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O proceso de avaliación consta de dúas fases. En primeiro lugar, o/a titor/a do centro deberá emitir un informe sobre o desenvolvemento das prácticas que suporá un 45% da nota final. Se o informe é favorable, a persoa titora da universidade valorará a memoria -45%- e a participación en xornadas/reunión -10%-. Para aprobar a materia en calquera das convocatorias será necesario que o alumnado supere cada un dos apartado.

Para a cualificación da memoria teranse en conta os seguintes aspectos:

- Cuestións formais (10%)

□- Proposta de acción (60%)

□- Reflexión do proceso e implicacións educativas (30%)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Escudero, J. M., **Las competencias profesionales y la formación universitaria: posibilidades y riesgos**, 2008

González Sanmamed, M., **¿Qué se aprende en el practicum? ¿Qué hemos aprendido sobre el practicum?**, Unicopia, 2001

Hascher, T., Cocard, Y., Moser, P., **Forget about theory, practice is all? Student teachers' learning in practicum**, 2004

Latorre, M. J., **El potencial formativo del prácticum: cambio en las creencias que sobre la enseñanza práctica poseen los futuros maestros**, 2007

Wilson, G., Iñánsón, J., **Reframing the practicum: Constructing performative space in initial teacher education**, 2006

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Traballo Fin de Máster/P02M178V01216

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Análise de experiencias interdisciplinares/P02M178V01102

Aplicación das TIC na innovación educativa/P02M178V01106

Aprendizaxe integrada de contidos en linguas estranxeiras (AICLE)/P02M178V01104

Deseño de proxectos interdisciplinares/P02M178V01103

A contorna como recurso educativo/P02M178V01101

Metodoloxía de investigación educativa/P02M178V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo Fin de Máster**

Materia	Traballo Fin de Máster			
Código	P02M178V01216			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Uxío			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Uxío			
Correo-e	uxio.perez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	É unha materia obrigatoria do plan de estudos, de 9 créditos. Supón a realización por parte do alumnado dun proxecto, memoria ou estudo que terá que ser individual, innovador, persoal e orixinal, que supoña unha iniciación á investigación dentro dunha das áreas de Didáctica Específica do mestrado, ou de varias, se se optase por lle dar un carácter interdisciplinar. Deberá estar orientado á aplicación das competencias asociadas á titulación e á adquisición das competencias relacionadas coa aprendizaxe autónoma, coa dirección dun/dunha profesor/a. Para a elaboración do TFM terase en conta o realizado durante o Practicum que será considerado, dentro do posible, como o traballo de campo deste TFM. Constará dun documento escrito que terá que seguir as pautas que se sinalen neste documento marco e as indicacións do/a director/a, realizadas na atención personalizada e/ou tutorías. Neste documento marco recóllense características diferentes de formato, segundo as áreas polas que se presente. O alumnado terá que expoñer e defender o TFM publicamente perante un tribunal de avaliación nomeado pola Comisión do Mestrado de cada universidade.			

Competencias

Código	
CB1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
CB3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
CB4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
CB5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
CG1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
CG4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
CG5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
CG6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
CG7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
CG8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
CE5	Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas
CE6	Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación
CE8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
CE10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas

CE15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
CE16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
CE18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de adaptación a situacións novas
CT3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
CT5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
CT6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
CT7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
CT8	Ser capaz de comunicarse cos seu compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
CT9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
CT10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
CT11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Establecer unha investigación/innovación en Educación Infantil e/ou Primaria no eido das didácticas específicas, desenvolvida con datos empíricos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CE5 CE6 CE8 CE10 CE12 CE15 CE16 CE18 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT13

Recoñecer a investigación no eido das didácticas específicas como ferramenta de innovación e mellora educativa e social

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CE5
CE6
CE8
CE10
CE12
CE15
CE16
CE18
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT13

Contidos

Tema

Desenvolvemento dun proxecto de investigación/innovación para a Educación Infantil e/ou Primaria

Desenvolvemento do proxecto para a obtención de datos empíricos e conclusións

Presentación oral e escrita e defensa do traballo desenvolvido

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Metodoloxías baseadas en investigación	0	40	40
Estudo previo	30	80	110
Traballo tutelado	0	70	70
Presentación	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Metodoloxías baseadas en investigación	Desenvolvemento do proxecto de investigación/innovación
Estudo previo	Análise de fontes documentais
Traballo tutelado	Traballo tutelado pola persoa titora

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Desenvolvemento da memoria do TFM de xeito tutelado
Metodoloxías baseadas en investigación	Desenvolvemento do proxecto de investigación/innovación

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Presentación	Presentación e defensa ante tribunal	100	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8	CE5 CE6 CE8 CE10 CE12 CE15 CE16 CE18	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT13
--------------	--------------------------------------	-----	---------------------------------	--	---	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado terá que facer a presentación oral e defensa do seu TFM perante o tribunal asignado, que asignará o 100% da cualificación. Nesta, terase en conta a corrección na expresión oral, a capacidade de síntese, as capacidades comunicativas, así como a corrección e argumentación das respostas e a súa adecuación ás posibles cuestións que os membros do tribunal lle poidan formular.

Os apartados a valorar serán:

- Cuestións formais: 5%.- Obxectivo, fundamentación teórica: 15%.- Deseño e desenvolvemento: 25%.- Conclusións: 15%.- Presentación e defensa: 40% (25% por competencia comunicativa, capacidade de síntese e calidade dos medios e materiais + 15% por argumentación e adecuación das respostas ás cuestións formuladas).

O alumnado poderá presentar o TFG nas diferentes convocatorias existentes cando cumpla os requirimentos para facelo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Escudero, J. M., **Las competencias profesionales y la formación universitaria: posibilidades y riesgos**, 2008

Rullán, M., Fernández, M., Estapé, G., Márquez, M., **La evaluación de competencias transversales en la materia trabajos fin de grado. Un estudio preliminar sobre la necesidad y oportunidad de establecer medios e instrumentos por ramas de conocimiento**, 2011

Rodríguez, M., Llavés, J. (coords.), **Cómo elaborar, tutorizar y evaluar un trabajo de fin de máster**, AQU Catalunya, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Practicum/P02M178V01215